

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Din sumar:

**n căutarea
indelor gravitaționale**

Citind

**„Divina Comedie”
de 13.770 de ori**

Atac la Pearl Harbour

Explicația acestei surprinzătoare ipostaze a unui actor celebru o găsiți în pagina V-a (articolul „Cum îl vom vedea pe Batalov”)

Costum sportiv pentru zile de iarnă

PAGINA DE UMOR

**ALO! PARNAS!
JURNALUL
UNUI GHINIONIST**

50 (1082)

ANUL XXI
10 decembrie 1965
12 pagini, 1 leu

PROZĂ

Presimțire

Mariașka trecea de două ori pe zi prin acest cîmp: disdedimineață și pe inserat, cînd se ducea la lucru și cînd venea, înapoi, acasă. De fiecare dată i se întîmpla un lucru ciudat: și la dus și la întors, fie că mergea spre apus sau spre răsărit, cîmpul de floarea soarelui o întuia, cu milioanele lui de ochi galbeni. La început nu băgase de seamă această privire. Cînd a observat-o, s-a apucat să-și verifice impresiile. De cum răsărea soarele, primul ei gând era să-și arunce ochii în jur: se uită florile la ea? Se uită! După terminarea lucrului, întorcîndu-se de la sovhozul forestier, controla de departe cîmpul de floarea soarelui: încotro privesc prietenii ei? La ea!

Jocul acesta s-a prelungit trei veri de-a rîndul. Compusese chiar un cîntecel și cînd intra pe cărarea de pe cîmpul înscris, fredona: „Aur, aur și nimic mai mult, / Ochii, ochisorii mei holbați...”

Mariașka încă nu aflase cît e de frumoasă. Altfel, cu siguranță că și-ar fi închipuit că florile de floarea soarelui se îndrăgostiseră de ea.

Dacă ar fi vrut, Mariașka și-ar fi putut aduce aminte de cele spuse de învățător la lecția de botanică despre floarea soarelui, care se numește astfel tocmai pentru că își întoarce coroana mereu spre soare.

Dimineața, cînd fata mergea spre apus și soarele îi încălzea spinarea, floarea se întorcea cu fața spre ea. La întoarcere, cărarea o purta de la apus spre răsărit, soarele îi bătea tot în spate, iar floarea soarelui o privea drept în ochi.

Un tînăr inginer, vecin cu ea, care venise să-și vadă mama, i-a explicat totul în chip științific și a adăugat chiar că, după apusul soarelui, tipsiile plantei se întorc la punctul lor de plecare.

— Uite așa, îi spuse el, învîrtindu-și moțul roșcat prin fața ochilor ei. Ai înțeles?

— Am înțeles. Dar...

— Ce anume?

— Cum de rezistă tulpinile la toată mișcarea asta? Nu-i deloc ușor să te răsucești mereu.

— Nu se răsucesc.

Tînărul spuse ce avea de spus, își frecă ușor grumazul care, în ultimele zile, începuse să-l doară puțin și se înroși: dacă Maria o fi băgat de seamă că și el îi urmărește cu privirea fiecare pas, la fel ca floarea soarelui?...

Fata nu-l liniști de loc: dimpotrivă, îl sperie și mai mult, exclamînd:

— Ia te uită, ce ochi are omul ăsta!...

Apoi se răsuși, zîmbind, pe călcîile și o porni în întîmpinarea soarelui, cu vechiul ei cîntec pe buze.

Mariașka străbătu cîmpul, fără să-și întoarcă nici o singură dată capul, cu toate că simțea urmărind-o privirea unei noi perechi de ochi, verzi, pe lângă milioanele de ochi galbeni, ai cîmpului de floarea soarelui.

Fata dispăru din raza privirilor lui, dar cîntecul ei continuă să răsună undeva, chiar lângă urechile inginerului: „Aur, aur și nimic mai mult, / Ochii, ochisorii mei holbați!...”

Viktor Telpugov

Copiii Espelei

Desen de E. Tihemeț

VITRINA

De ce e mierea amară?

Cartea lui Leonid Pervomaiski* se autodefinește ca o „baladă modernă”, dar modalitățile literare folosite de autor amintesc de experimentul prozei proustiene, ajunse la scriitorul amintit pe căi întortocheate și lăturale. Desele răsuciri de planuri, provocate fie de lumina nefirească a unei camere de spital sau de mirosul de sulfina și pelin ce trece pe sub nasul unui personaj fărîmitează arbitrar acțiunea, încetșind perspectiva generală a evenimentelor, la care se adaugă faptul că, pentru luminarea acestora, pe firul povestirii se intercalează „însemnările” lui Pavel Berestovksi, un corespondent de război, care reia unele episoade și adaugă altele fără o schimbare reală a unghiului de vedere.

Introducerea la „baladă” ne înfățișează pe fotoreporterul Varvara Kreajici, eroina principală a cărții, la cîțiva ani de la terminarea războiului, în misiune profesională pe o banchiză în derivă la Polul nord, iar „ultima strofă”, — în postură de bunică, îngrijindu-și devotată nepoții. Între aceste două capitole se află cinci sute de pagini despre război, cu numeroase episoade ce înmănunchează un șir de întîmplări și personaje foarte diferite, care se întîlnesc și se despart, uneori pentru totdeauna, după voința atît de capricioasă a zeului Marte.

Iată-i de pildă pe cei doi generali, vecini de front, Savicev și Kostețki. Relațiile dintre ei sînt foarte complicate pentru că ele au început în prima lor tinerețe și s-au continuat o viață de om. Amîndoi au iubit-o pe Katerina Xaverievna, dar ea l-a ales pe Savicev. Kostețki a rămas, se pare, cu o rană nevindecată, dar în manifestările față de vechiul lui prieten dovedește o loialitate deplină. Acum, pe

* L. Pervomaiski, „Miere amară”. Editura pentru literatură universală, București, 1965.

frontul bătăliei de la Kursk, Kostețki e grav bolnav, dar nu-și părăsește unitatea și Savicev îl ocrotește, cu căldură. Iată-o și pe Katerina Xaverievna, sosind la comandamentul soțului ei. E o vizită neașteptată, așa cum neașteptat e și ceea ce îi cere lui Savicev: mobilizarea fiului lor, proaspăt absolvent al unei școli de aviatori, într-o zonă a războiului ferită de riscuri. Savicev e surprins de atitudinea soției sale, dar nu acceptă compromisul.

Corespondentul de război Upovaienkov vine să-și muștruluiască subalternii și atitudinea lui scrobîtă se păstrează chiar și în cursul unei bătălii crîncene, ceea ce nu-l împiedică să pornească împotriva unui tanc inamic, cu o legătură de grenade în mînă. Prin fața cititorului se perindă o galerie întregă de personaje, avînd sau nu legătură cu destinul eroinei principale care justifică de fapt întreaga carte.

Biografia Varvarei Kreajici pleacă de la cîteva date simple. S-a căsătorit de tînără cu un bărbat pe care-l iubea și care-i împărtășea dragostea. Apoi a apărut un copil Galia, dar imediat după aceea soțul ei a dispărut pentru totdeauna. De aici începe existența ei complicată, pe care războiul avea s-o complice și mai mult, aducîndu-i mari dureri și mari bucurii.

Titlul cărții vrea să spună că, așa cum mierea de pădure e amară pentru că albinele adună polenul și de pe florile amare, în existența omenească durerile se învecinează cu bucuriile, o viață plină fiind cea care le trăiește, pe unele și pe altele, la un diapazon înalt.

Z. C.

EDITORIALE

Operele scriitorilor români în U.R.S.S.

De aproape două decenii cititorii sovietici de diferite naționalități au avut prilejul să ia contact cu o seamă de opere reprezentative pentru literatura română, din patrimoniul ei clasic și contemporan. An de an, lucrările scriitorilor noștri ce și-au găsit tîlmucirea în limba rusă sau în alte limbi ale popoarelor din U.R.S.S., au devenit cunoscute unor cercuri de cititori tot mai largi. Ele au transmis mesajul adînc umanist al literaturii noastre cu valorile lui originale ce se impun mereu mai mult în cadrul literaturii universale.

Interesul cititorilor sovietici față de operele scriitorilor români se evidențiază în tirajele pe care ele le-au înregistrat. În ultimii douăzeci de ani au fost editate în U.R.S.S. 662 de volume ale autorilor români, într-un tiraj general de 14,5 milioane de exemplare. În aceste cifre sînt cuprinse operele beletristice, cărțile pentru copii și scrierile științifico-fantastice. În anul 1966, editurile au programat editarea unui număr de peste 20 de lucrări ale autorilor noștri, într-un tiraj de 636.000 de exemplare.

Ziua poeziei — anul 10

Acum zece ani, iubitorii de versuri Uniunea Sovietică au avut prilejul, pe prima oară, să participe la manifestări variate și numeroase, prilejuate de „Ziua poeziei”. De atunci, an de an, sărbătoarea aceasta, a iubitorilor de frumos, a dobîdit noi semnificații și multe din manifestările ei au devenit tradiționale.

Jubileul din anul acesta a fost întîmpinat, în primul rînd, cu o prelungire „Zilei”, care s-a transformat în două săptămîni de manifestări însuflețite pentru poezia rusă și sovietică. În acest interval de timp au avut loc întîlniri ale poeziei cu cititorii la Casa Scriitorilor, în sediul Muzeului Politehnic, dar și în numeroase case de cultură ale uzinelor, colhozurilor și sovhozurilor. Ziua de 28 noiembrie a fost consacrată întîlnirilor cu cititorii librării. Cu acest prilej, participanții au obținut autograful mult dorit al poezii favorite. În aceeași zi a fost pus în vinza volumul de versuri „Ziua poeziei 1966”. Volumul are înscris la tabla de marierii numele multor poeți sovietici contemporani.

Ziua poeziei a fost întîmpinată de „Literaturnaia Gazeta” cu un șir de interviuri luate unor cunoscuți minutori ai versului.

După cum s-a mai anunțat, la manifestările „Zilei poeziei” a participat și o delegație de poeți români compusă din George Lesnea și Violeta Zamfirescu.

ISTORIE LITERARĂ

Predecesorii lui Gogol și Dostoevski

Istoria literară reține numele marilor scriitori, iar cititorii sînt îndreptății să creadă că piscurile literaturii își nasc din cîmpii nefete. Dar Gogol și Dostoevski nu sînt excepție. Dar Gogol și Dostoevski nu sînt excepție. Dar Gogol și Dostoevski nu sînt excepție. Dar Gogol și Dostoevski nu sînt excepție.

Doi capitolare atrag, mai ales, atenția. Primul este consacrat prozei lui Vasili Trofimovici Narejini (1780—1825). Contemporan cu Pușkin, micul funcționar din Petersburg și-a făcut cu greu un loc în conștiința cititorilor, cu romanele sale. Cu toate acestea, Gonciarov nu s-a sfiit să-l numească precursorul lui Gogol. Și, într-adevăr, proza lui, cu puternice inflexiuni satirice la adresa modului de viață feudal, anunța parcă opera de mai tîrziu a lui Gogol.

Un alt capitol din lucrarea lui Pereverzev este consacrat prozatorului Alexandru Fomici Veltman (1800—1870) și poartă titlul semnificativ „Precursorul lui Dostoevski”. „Viața-vis și visul-viață” — această dualitate se află la baza universului său artistic. În acest scop, Alexandru Veltman îmbină elementele fantastice cu cele reale și își desfășoară acțiunea pe diferite planuri. Există, în romanele lui, o înclinație spre înfățișarea caracterului aventuros al faptului cotidian, înclinație ce se va manifesta mai tîrziu cu genialitate, la Dostoevski.

cartea

La Casa prieteniei popoarelor din Moscova a avut loc o seară închinată aniversării a 80 de ani de la nașterea scriitorului român Liviu Rebreanu. În fotografie: vorbește scriitorul I. A. Kolesnikov

MERIDIANE SOVIETICE

Crimeea, nord-sud

Crimeea începe cu niște panouri uriașe, instalate de o parte și de alta a liniei ferate, pe care numele peninsulei e scris cu litere de un stat de om: KRİM. Dincolo de ele se dezvoltă brusc și generos frumusețea unui peisaj care a făcut celebră această regiune sudică a Ucrainei.

Trenul ne lasă la Simferopol, „capitala” Crimeii. Orașul este frumos, animat, cu multe instalații moderne. La autogara centrală, de exemplu, de unde autobuzele și troleibuzele pleacă în toate direcțiile, au fost montate televizoare-informatori. Apăsăm și noi pe un buton și pe micul ecran

Peisaj din Crimeea văzut de pe terasa sanatoriului „Donbass”

apare imaginea unei femei care ne dă relații precise asupra călătoriei noastre în continuare.

Drumul duce spre sud. Șoseaua care leagă Simferopol de Ialta străbate cei 80 de km printr-un peisaj mirific: culmi împădurite, munți înalți cu creste pleșuve învăluite în nori, văi domoale, dealuri cu livezi de pomi fructiferi și vița de vie, — pentru ca la un moment dat toate să se îngemăneze cu marea. Treceam pe la poalele piscurilor Ceatir-Dag și Roman-Koș, care domină împrejurimile; în stînga — Muntele Fierarului. Printr-o curioasă dăltuire a naturii, virul acestuia închipuie figura unei femei. Bineînțeles, poporul i-a dat un nume corespunzător: virul Împărăteasa Ecaierina...

Anurgește. Din văi se ridică aburi usori... Locurile sînt învăluite în legendă, în istoria mai veche sau mai nouă a țării.

La orizont se zărește marea; briza ei ne înfășoară plăcut... Ne atrage atenția o inscripție din fier forjat închipuind un pescăruș care zvicnește spre înălțimi: e Alușta — numele unei stațiuni climatice de vile moderne, așezată într-un golf marin. În depărtare se profilează virul Alu-Dag — numele tădăsc al Muntelui Ursului, care-și scaldă „coama” în apele Mării Negre. În vale — Artek-ul, frumoasa stațiune adevărată prin tradiție tabără internațională pentru pionieri, care poartă binemeritul supranume „republică a cravatelor roșii”. Profilat pe întinderea albastre ale mării, cu steagurile diferitelor țări fluturînd pe catarge, Artek-ul pare o imensă navă a păcii și prieteniei.

Vară aceasta, tabăra și-a sărbătorit 40 de ani de existență. Mari festivități jubiliare au reunit celebre ansambluri școlare din Uniunea Sovietică și au adus oaspeți de seamă, ca de pildă compozitorul D. Kabalevski, cosmonauții Iuri Gagarin și V. Komarov, pe zicristul Timur Gaidar etc.

La marginea mării se înalță stînga lui Șaliapin, cu o mică esplanadă deasupra. Se spune că marea cîntăreț rus venea aici adeseori pentru a-și „confirma” vocea cu vîetul mării. Stînga a fost foarte îndrăgită și de Pușkin, apoi de Maiakovski, de Gorki... Poate că aici s-a născut

„Cîntecul albatrosului” gorkian, simbol al spiritului revoluției; poate că aici Maiakovski își rimă versurile, detunînd ca furtuna mării.

Climatul mediteranean a înzestrat peisajul cu încintătoare vegetație subtropicală. Peste tot se înalță chiparoșii — asemenea unor făclii de smaragd zvicnind către înălțimi. Migdalii, palmierii, dafinii și alte specii de arbori de un verde închis, se armonizează cu albastrul intens al mării, sub un cer de peruzea. O lume în care farmecul Sudului și-a pus amprenta din belșug. Treceam pe lângă mica stațiune climaterică Gurzuf — orașel tădăsc tipic, cu străzi înguste, cu balcoanele caselor joase și foarte apropiate unele de altele. Mai înspre vest, rid în soare vile noi, moderne, în culori pastelate...

În vale, la poalele muntelui se zărește Ialta, vestitul oraș de pe țărnul sudic al Crimeii. Mii de turiști din toată lumea poposesc aici, venind pe mare și pe uscat. Orașul este așezat de-a lungul țărnelui. Hoteluri moderne, clădiri mai vechi și mai noi, vase în port, piețe pline de lume, fațada tixită de drumeți — iată ce-ți dezvoltă panorama Ialtei.

Așezate în inima râului de verdeață — între munte și mare — te întîmpină, mai departe, vestigiile ale istoriei: la Livadia — un frumos palat al țarilor, azi sanatoriu, iar lângă Alupka — castelul fostului contele Voronțov, adevărată podoabă arhitectonică în stil maur...

Șoseaua urcă apoi pe serpentine, la înălțimi amețitoare, spre „Porțile lui Baidar” — punctul cel mai sudic al Crimeii, de unde marea se vede ca din avion. Stîncile sînt abrupte, adevărați coloși de piatră pe umerii cărora parcă se sprijină zenitul. Din loc în loc, se zăresc, cățurate pe stînci, mici statui înfățișînd un turist, o colhoznică, un muncitor. În larg se văd vapoare și vedete rapide în formă de rachete, care brăzdează marea ca niște săgeți albe, lăsînd în urma lor lungi dîre albastre, tremurătoare.

După aproximativ două ore de mers, ne apropiem de orașul-eroi Sevastopol, care a fost de două ori în istorie teatrul unor vaste operațiuni militare. Mărturie a războiului Crimeii din 1854—1855 stă bastionul-muzeu și tunurile de pe curganul Malahov, iar panorama construită în inima orașului reconstituie plastic scene de atunci. În anii celui de-al doilea război mondial, aici s-au scris cu sînge glorioase pagini din istoria luptei împotriva fascismului. Pe drumul Sevastopolului se ridică muntele Sapun, important punct strategic, recucerit de la inamic metru cu metru, prin jertfe și fapte de arme de-a dreptul legendare. Diorama construită aici evocă sugestiv momentele de încleștare pe viață și pe moarte din acei ani încrîncenați. Aici pot fi văzute „pe viu” lipuri de arme și tancuri folosite în luptele pentru eliberarea Sevastopolului. Nu departe, se află expuse și trofee cucerite de la armata germană. O magiu vibrant, apoteozare a luptei eroice pentru apărarea patriei, pe aceste locuri a fost înălțat un obelisc de circa 60 m. care străjuiește împrejurimile.

Sevastopolul este nou, reconstruit. La marginea orașului-eroi, pe o colină, se întinde o pădure înădră ce poartă numele de „Parcul prieteniei”. În mijlocul unei alee am întîlnit un migdal mai bătrîn, împrejmuit cu un garduleț; din inscripția fixată pe trunchi aflăm că este singurul arbore din vechiul parc care a supraviețuit dezastrului fascist. Vizitatorii se opresc cu respect și emoție în fața acestui monument al naturii, intruchipînd parcă simbolul vieții, triumful ei asupra morții, triumful luminii asupra întinericului.

I. Mișuț

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

Minunile subsolului

Pietrele pretioase una din minunile cărora le-a dat naștere Pămîntul... Uimitoarea lor frumusețe l-a fascinat pe om încă din antichitate. Podoabele executate din rubine, diamante și smaragde erau foarte prețuite de egipteni, chinezi, indieni, persani, ca de altfel de mai toate popoarele lumii.

Subsolul Uniunii Sovietice abundă în zăcăminte de pietre prețioase. În peninsula Kola, de pildă, au fost descoperite mari cantități de beril, turmalină și ametist, iar în Karelia granituri trandafirii și roșii și marmore în toate culorile. Cuarțurile trandafirii, piatra Lunei, caledonia abundă și ele. În regiunea Kaliningrad a fost descoperit unul din cele mai mari zăcăminte de chihlimbar din lume, iar Ucraina a devenit celebră prin graniturile ei trandafirii, roșii și gri, prin labradoritul negru și gri-albastru, prin topazele, cristalul de stîncă și opalul galben. Mai trebuie menționată aici Transcaucazia cu pietrele ei, îndeosebi marmora, folosită la făuirea clădirilor cărora le conferă o deosebită eleganță, Armenia și Gruzia care abundă în apreciați marmoră cu nervuri, Asia Centrală cu turcoazele și rhodonitul, Altaiul în al cărui subsol se

găsește jasp de cele mai diferite culori și, mai ales bătrînul Ural, o adevărată „răvărare” de ametiste, smaragde, malahit, granit și aventurină, o piatră de un galben-cafeniu, presărată cu puncte aurii.

În Uniunea Sovietică, marmora e larg folosită mai ales în domeniul construcțiilor. Ea poate fi admirată în stațiunile de metrou, în casele de cultură unde îmbracă pereții sălilor în care au loc felurite manifestări, în hoteluri, în gări, în cinematografe. Piatra folosită la placarea zidurilor construcțiilor a devenit renumită nu numai în țară, ci și peste hotare. Pe la mijlocul secolului trecut, un bloc de cuarț de culoarea singelui a fost expediat din Karelia la Paris, pentru a fi cîmplat din el sarcofagul lui Napoleon. Marmora galbenă și granitul sint exportate în Anglia, Belgia, Ungaria, Cehoslovacia și Japonia, labradoritul în Italia etc., etc.

Nu de mult, laboratorul central pentru pietre fine din Leningrad a deschis pentru public o expoziție în care este prezentată una din cele mai mari colecții de esanțioane de pietre pretioase și rare.

ENERGETICĂ

Bora produce electricitate

Poate nu toată lumea știe ce este bora. Dictionarul enciclopedic o definește ca pe un vînt rece, violent și uscat, care bate dinspre munte spre mare. Este frecventă mai ales pe țărmul Adriaticei, al Mării Negre, Baikalului (unde i se mai spune și „sarma” sau „harahaila”) în Novaia Zemlea (cunoscută ca „vînt de vinătare”) și în Provence (mistralul). În cele ce urmează ne vom opri mai ales asupra borei la Novorossiisk.

Munții Varada, continuarea lanțului muntos caucazian, sînt o puternică pavyză în calea maselor de aer rece care pornesc din depresiunea Kuban și se îndreaptă spre Marea Neagră. În partea centrală a munților, exact deasupra golfului Temesskaja, pe țărmul căruia este situat și Novorossiiskul, se află la 430 metri deasupra nivelului mării trecătoarea Marhotsk. Ea este poarta prin care crivățul se năpustește asupra orașului Novorossiisk. Aici bora se stîrnește de obicei după ce în sud-estul U.R.S.S. s-a iscat un puternic anticiclon, iar pe Marea Neagră ia naștere sau se apropie dinspre vest sau sud-vest ciclonul. Ajungînd la țarm, aerul rece vine în contact cu aerul cald și umed de deasupra mării. Din această apropiere rezultă o cantitate mare de umezeală condensată care formează polei pe acoperișuri, stîlpi, copaci etc. (La Novorossiisk s-a întîmplat de cîteva ori ca sub greutatea gheței astfel formate să se scufunde nave legate la chei). După primul contact între masele de aer rece și cald echilibrul dintre ele dispare și, din clipa aceea, torontul de aer venind dinspre munți se rostogolește la vale cu o viteză din ce în ce mai mare.

După această descriere să vedem cum se manifestă concret bora. Să luăm un exemplu relativ recent. Între 1 și 6 februarie 1954 asupra Novorossiiskului s-a abătut un vînt de o intensitate neobișnuită. Pe străzile principale ale orașului s-au adunat nămeți înalți pînă la 1,5 m iar în partea de apus a golfului — pînă la 4 m. Casele fără etaj din port și din cartierul gării au fost îngropate în zăpadă. Cîțiva oameni au degerat. Pietonii puteau să circule pe străzi numai în grupuri, ținîndu-se de mină sau legați unii de alții.

După toate acestea un lucru apare limpede, anume, bora este o calamitate din-

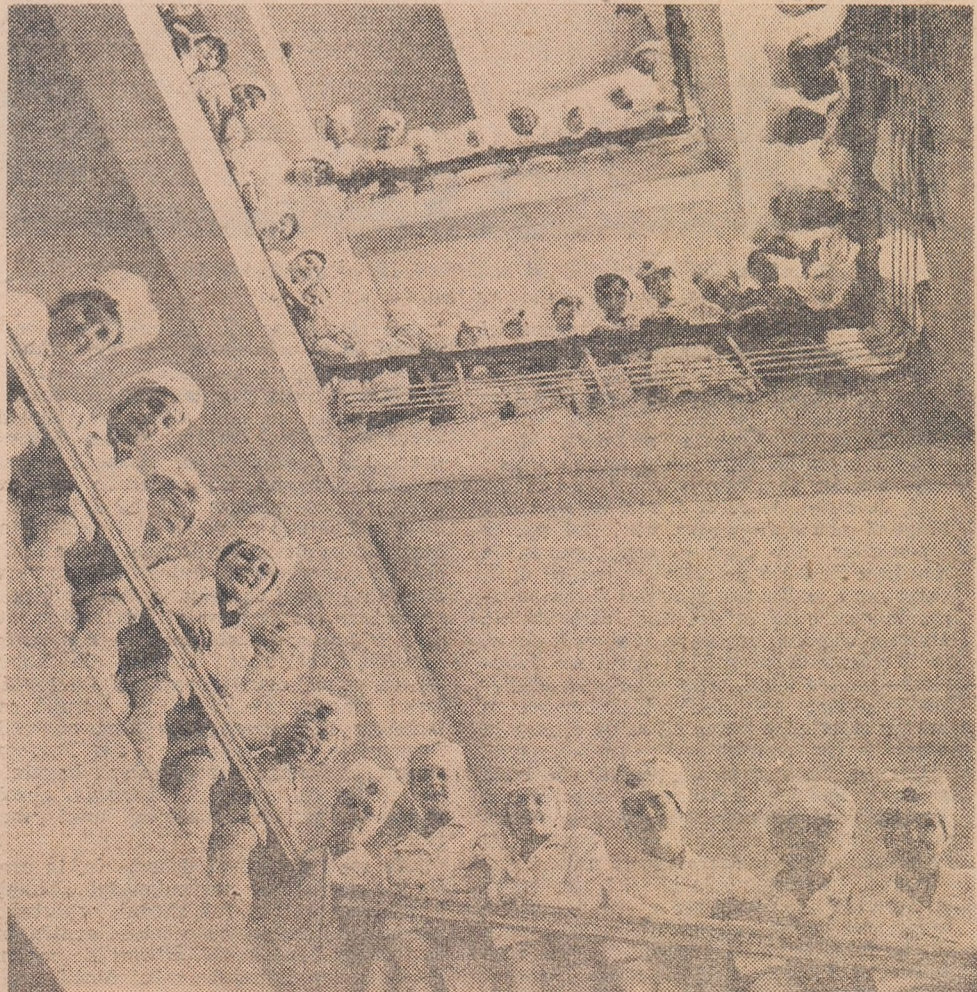

tre cele mai de temut. Oamenii s-au gîndit de mult să o facă inofensivă, dar pînă acum nu au găsit încă o soluție. E adevărat că, cu mulți ani în urmă, un grup de specialiști englezi propuseseră guvernului țarist un proiect de anihilare a borei. Dar prețul cerut de ei fiind prea mare, proiectul nu a putut fi realizat pînă în zilele noastre. Recent, însă, un specialist sovietic a imaginat un alt proiect, care urmărește nu numai să îmblînzească vîntul ci să-l oblighe chiar să lucreze în folosul omului. Iată în cîteva cuvinte ideea lui N. Morozovski, candidat în științe tehnice.

În zona trecătorii Marhotsk ar urma ca muntele să fie străpuns, de sus în jos, de trei puțuri înclinate. Acestea ar putea după părerea autorului proiectului, să nimicească bora încă în fașă. Apoi, forța vîntului o dată încătușată, ar mai putea produce și energie, într-o cantitate suficientă pentru exploatarea întregii construcții. Trecînd prin prizele de aer, curentul s-ar năpusti prin puțuri în jos. Puțurile ar urma să comunice între ele la aproximativ 150 metri deasupra nivelului mării, formînd o duză cu contururi line. În acest loc curentul de aer și-ar ceda energia unei turbine, iar generatorul, montat pe același ax cu ea, ar produce curent.

Ce forță va împinge aerul în puțuri cu viteza necesară pentru a pune în funcțiune turbina? O dată ajuns în partea de jos a puțurilor, unde se află instalat blocul energetic, aerul rece va provoca o scădere dinamică a presiunii în comparație cu a calmia care domnește sus. Astfel, în perioadele cînd va bate crivățul, în imediată vecinătate a duzei va exista o zonă de aspirație a curentului de aer din cele trei tuneluri. Și astfel, scăzînd presiunea, aerul din puțuri va căpăta viteza necesară pentru a pune în mișcare turbina.

Fără îndoială, originala centrală electrică eoliană există deocamdată doar în imaginația autorului proiectului.

În pauza de prînz, cîteva zeci din cele 6.000 de tinere care lucrează la Fabrica de cașuri Nr. 2 din Moscova, au acceptat cu plăcere să pozeze reporterului L. Porter.

ATAC LA PEARL HARBOUR

Prima zi
a războiului
în Oceanul
Pacific

Nori deși și fugărindu-se repede pe cer ascundeau luna cu intermitențe. Un vânt tăios cu direcția est-nord-est mătura valurile cu viteza de 15 metri pe secundă. Scuturată de un tangaj puternic, o escadră de portavioane japoneze, având la bord 360 de avioane lanstorpilă, se îndrepta cu toată viteza spre insulele Hawaii.

Peste câteva minute avea să se lumineze de ziua. În 1941, ziua de 7 decembrie cădea într-o duminică...

Exact la 6 dimineața, pe catargele navei amiral în înălțat și coborât imediat drapelul marinei imperiale. Era semnalul. Escadra ajunsese la 275 de mile marine de Hawaii.

Semnalul e lansat prea târziu

La această oră, în rada portului Pearl Harbour, baza navală americană din insulele Hawaii și principalul punct de sprijin al flotei S.U.A. din Pacific, domnea liniștea și atmosfera specifică a unei zile de odihnă. Activitatea era redusă la mini-

cursul celor douăzeci și trei de luni de serviciu militar, recruții japonezi începuseră să fie învățați că „viața lor e ușoară ca o pană, dar viața patriei e grea ca un munte”. De atunci, în armata imperială se introdusese un regim de instrucție pe lângă care rigoarea spartană ar fi putut trece drept sibirism. Regulamentul de companie prevedea orice mișcare și orice reacție a soldaților, chiar și în cele mai obișnuite situații. Cu atât mai mult, n-aveam de ce ne mira că, pentru cazul că ar fi fost răniți de moarte în luptă, soldaților li se ordona, înainte de a-și da duhul, să strige „Banzai!” (Trăiască!).

Pentru ofițeri, în caz de greșală gravă, sinuciderea prin „harakiri” era o lege de fier. Intreaga armată cunoștea exemplul ofițerului care-și făcuse harakiri pentru că citise greșit o frază dintr-un decret imperial.

Cu această armată invadase imperialismul japonez, în 1931, China — cotovind mai întâi Manciuria — iar în 1937 Pekinul, Șanghaiul, Nankinul și Cantonul. Cu această armată pusesse la cale imperialismul japonez provocările din 1939 la ho-

Ajunse acolo, avioanele trebuiau să vi-reze brusc și, lansându-se în picaj, să se năpustească asupra flotei americane adunată în radă spre a permite echipajelor să-și petreacă o duminică plăcută. Prima bombă căzu asupra bazei hidronavale la ora 7,45. Aproape instantaneu, turnul de semnalizare din Pearl Harbour lansă în eter mesajul: „Atac aerian inamic. Nu e un exercițiu!”.

Dar era prea târziu.

Un secret militar de cea mai mare importanță

Bombardamentul care începuse era rezultatul unui an de pregătiri neîntrerupte și febrile. Totul fusese prevăzut pînă în cele mai mici amănunte: pentru calcularea înălțimii de la care trebuiau lansate torpile se construise o gigantică machetă a Pearl Harbour-ului. Detaliile, reproduse cu o uimitoare precizie, fuseseră rodul unei neobosite activități depuse de un întreg detașament de spioni. Atacul fără declarație de război nu constrăzicea codul onoarei după care se ghidau piloții japonezi.

„Mintea” care concepuse atacul era un tânăr ofițer despre care prea puține mărimi ale armatei imperiale aflaseră pînă atunci, maiorul Minoru Genda. De altfel, Genda se întorsese în Japonia abia în septembrie 1940 după ce, timp de doi ani, fusese atașat naval în Marea Britanie. Imediat după înapoieră fusese afectat pe lângă statul major al escadreii întâia de portavioane care tocmai se pregătea de manevre.

Manevrele nu au durat prea mult și, în ianuarie 1941, flota se stabilea din nou în golful Ariake. Acolo l-a găsit pe Genda un mesaj urgent din partea contra-amiralului Takijiro Onishi, șeful de stat-major al escadreii a unsprezecea de portavioane. Mesajul arăta că maiorul trebuia să se prezinte singur la baza Kanoya.

Așa a început de fapt atacul de la Pearl Harbour.

„Bivoul contra-amiralului era în întregime tapetat în mahon și palisandru. O mochetă groasă, așternută pe dușumea vătuia orice zgomot.

Întinzându-i niște hîrtii, cu o voce gravă ușor voalată, contra-amiralul îi spuse lui Genda:

— Ia parcurge-le puțin!

De la prima aruncătură de ochi maiorul recunoscuse, surprins, pe filele liniate în pătrățele, scrisul amiralului Isoroku Yamamoto, comandantul suprem al flotei. Înțelese imediat că trebuie să fie vorba de un lucru ieșit din comun și se cufundă atent în lectură.

Amiralul Yamamoto nu folosea floricele de stil, el își exprima ideile într-un limbaj liniar, sobru și direct. Pe măsură ce citea însă, Genda simțea că-l cuprindea o tulburare pe care n-o putea înfringe; de uimire i se părea că îi întepeniseră mușchii obrazilor.

Scrisoarea nu mai există, iar amiralul Onishi a murit, așa încît textul lui Yamamoto poate fi reconstituit numai după ceea ce își amintește Genda, astăzi general. După cum povestește acesta, comandantul suprem al flotei scria: „În caz de război cu Statele Unite n-avem nici o șansă de victorie dacă nu distrugem complet flota americană din Pacific, concentrată în rada de la Pearl Harbour. Nici chiar cu această operație nu sint absolut sigur de un rezultat în întregime favorabil; dar, oricum, este o acțiune neapărat necesară. Mă gândesc să repartizez pentru un atac asupra flotei americane escadrela întâia și a doua de portavioane și vreau ca acest proiect să fie pus în studiu”. Chiar de la primele rînduri, memoriul lui Yamamoto se dovedea astfel de o importanță excepțională. Ceea ce urma era totuși și mai neobișnuit. „Împotriva Pearl Harbour-ului — scria Yamamoto — va fi executat un singur atac, cu obiectiv cuirasatele și eu însuși voi prelua răspunderea corpului de asalt”.

Genda afirmă astăzi că, pe măsură ce citea, uimirea i se preschimba tot mai mult în neliniște. Evident, atacarea Pearl Harbour-ului mai fusese luată în considerare, dar numai ca manevră strategică.

„Bunul simț al marinei imperiale” o feri însă să se oprească cu toată seriozitate la un asemenea proiect. Or, iată că tocmai comandantul suprem al flotei cerea acum să se treacă la realizarea acestui plan temerar.

După ce sfîrși lectura, Genda rămase bună bucată de vreme tăcut și nici contra-amiralul Onishi nu rosti vreun cuvînt. Într-un târziu, acesta rupse însă tăcerea:

— Vezi, amiralul e ferm hotărît. I asta te-am chemat. Pune-te imediat în treabă. Cred că nu mai e nevoie să-ți spun că-i vorba de un secret militar de cea mai mare importanță.

Indoială și optimism

La Pearl Harbour se afla o adevărată armată americană. Bastimentele de război japoneze nu erau apte pentru a se hazarda în străbaterea unei asemenea distanțe: călătorie de peste 3000 de mile prezentă riscuri mari... De aceea, Genda își îngădu să exprime o anumită indoială în posibilitățile de realizare a planului.

— De ce ar trebui vizate cuirasatele? Personal, cred că principalul nostru obiectiv ar trebui să fie portavioanele. Și, mai ales, ce înțelege amiralul Yamamoto prin propoziția: „Va fi executat un singur atac”?

După cum pretinde Genda, el își spunea atunci că dispoziția de a lichida baza de la Pearl Harbour printr-un singur atac era, poate, justificată de intenția de a menaja portavioanele japoneze, puține la număr. Dar convingerea că flota americană din Pacific putea fi distrusă dintr-o singură lovitură i se părea de o naivitate vecină cu absurditatea. Și, îndemnat de aceste considerente, își permise să remarce că, după părerea lui, scufundarea cuirasatelor sau portavioanelor americane, fără o repetare a atacului după întoarcerea avioanelor din primul val de asalt, era absolut de neconceput.

Takijiro Onishi îi explică însă: — Înțeleg foarte bine rezervele duminiciale. Și eu am raționat la fel, dar amiralul are logica lui. Nici un popor din lume nu s-ar gândi să dezlănțuie, chiar de la începutul unui război, un atac care să comporte un singur val de asalt. Tocmai asta-i cheia manevrei. Amiralul Yamamoto

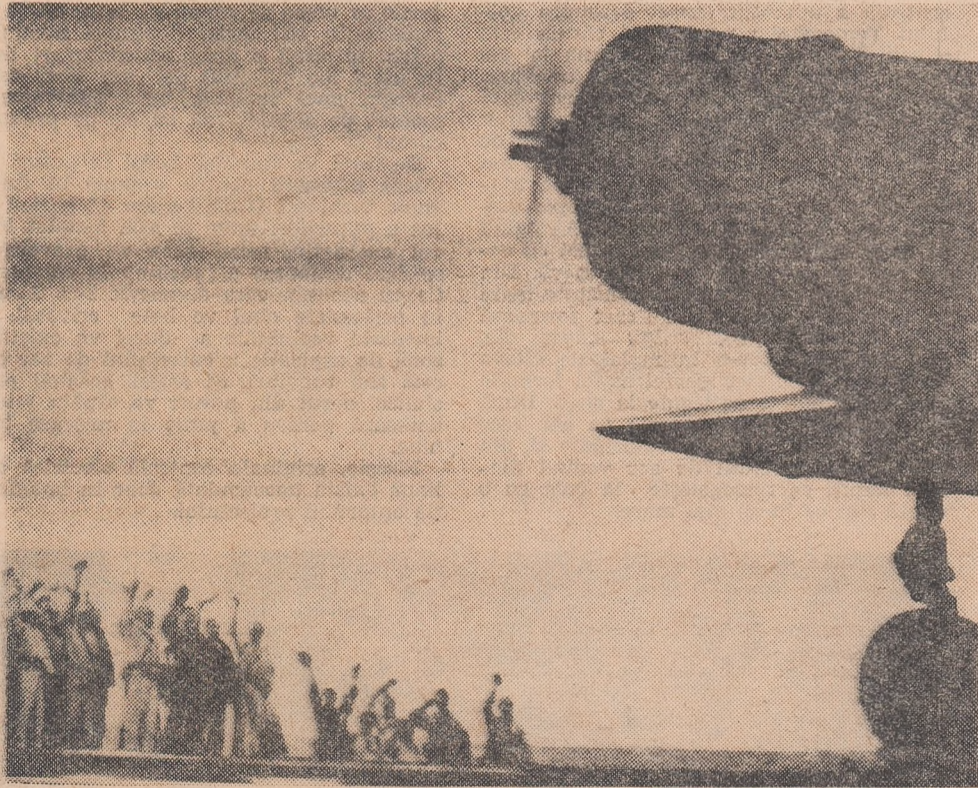

Amiralul Yamamoto

contează pe efectul psihologic pe care-l poate produce un asemenea atac. Trebuie să-i facem pe americani să înțeleagă că n-ar avea nici un sens să continue lupta, recurgînd la strategia obișnuită, cînd noi folosim metode excepționale. Poate că în felul ăsta vom putea pune capăt războiului chiar de la început. Amiralul socotește că un război prelungit n-ar putea avea alt sfîrșit decît distrugerea țării noastre și are în vedere tocmai efectul despre care îți spuneam.

Ev. Kondratiev

(Va urma)

Primul avion lanstorpilă își ia zborul de pe portavionul „Akaghi”

mum. Marinarii de pe cuirasate tocmai își luaseră gustarea de dimineață sau hoinăreau pe punți, urmărind cu priviri indifferente cum erau coborîte șalupele ce trebuiau să-i ducă pe chei. Ziua se anunța bogată în evenimente mondene: după amiază urma să aibă loc o mare serbare populară, iar seara un bal.

Și, de altfel, de ce ar fi fost îngrijorați? Singura primejdie putea veni din partea japonezilor, dar Japonia era departe, la mai bine de 3000 de mile marine. Și apoi, chiar dacă în Europa războiul făcea ravagii de mai bine de doi ani, între Statele Unite și Japonia era pace. Mai mult chiar, la Washington se purtau tratative laborioase pentru eliminarea punctelor de discordie dintre cele două țări. După cum arătau zărele, se părea că se va ajunge la o soluție convenabilă pentru ambele părți.

Dar vai! Atmosfera tihnită din rada portului Pearl Harbour era înșelătoare. Era liniștea dinaintea furtunii, a unei furtuni ce avea să secrete nenumărate vieți omenești și să spulbere multe mituri.

Astăzi, în perspectiva istoriei, nepăsarea și lipsa de perspicacitate a oficialităților americane par și mai neverosimile. Pentru că, la drept vorbind, începutul evenimentelor din decembrie 1941 poate fi dat, fără exagerare cu trei decenii înainte, mai exact în anul 1910. De atunci, o dată cu invadarea și ocuparea Coreei, armata japoneză devenise un stat în stat. De atunci, în

țările răsăritene ale Uniunii Sovietice. În sfîrșit, la 18 octombrie 1941, încurajată de succesele inițiale ale invaziei hitleriste în U.R.S.S., armata japoneză îl înscăunase ca prim ministru pe unul din cei mai agresivi reprezentanți ai militarismului japonez, generalul Hideki Tojo. Această numire arătase limpede că cercurile cele mai agresive aveau acum miinile definitiv libere la Tokio și că voiau să treacă la realizarea planurilor lor de hegemonie în Pacific, cunoscute fără indoială și de serviciile de spionaj americane. Aceste planuri prevedeau, în jargonul înflorit al militariștilor japonezi, „strîngerea sub același acoperiș a celor opt colțuri ale lumii”, iar ca primă etapă scoaterea din luptă a flotei americane din Pacific. După care trebuiau să urmeze alungarea englezilor francezilor și olandezilor din Extremul Orient și ocuparea regiunilor bogate în petrol din Indonezia și Birmania, absolut necesare pentru purtarea unui mare război.

...În zorii zilei de 7 decembrie, la ora 6 fix de pe puntea portavionului „Akaghi” (Castelul roșu) își luă zborul, salutat de marinarii japonezi cu o triplă ovație, primul avion lanstorpilă, pilotat de maiorul Fukida, comandantul celui dintîi val de asalt. O oră și patruzeci de minute, mai târziu, la ora 7,40, primii piloți japonezi zăreau, printr-o spărtură de nori, rada Pearl Harbour-ului.

CINEMA

cea ce
trebuie uitat

ed că puține filme te urmăresc, te si-
să te gîndești atît de mult la ele
ce le-ai văzut, ca noul film al lui
il Romm, „Fascismul obișnuit“.
mp de două ore și ceva pe ecran se
comentariul unui om care medi-
ă cu glas tare, împreună cu tine,
tator, cum de s-a putut întîmpla ca
una din cele mai mari și mai civili-
țări din lume — Germania — să se
ă, să crească și să vină la putere fas-
ul, cum de s-a putut întîmpla ca un
zofrenic, un maniac, un dușman in-
unat al omului să se cocoțeze înfrî
laucerea unui partid, iar apoi la con-
erea statului și să începe în singe in-
ga Europă.

pe ecran se aude glasul unui om în
tă, avînd o mare experiență de viață
are vrea nu numai să te ajute, pe tine,
etator, să înțelegi trecutul, ci să te
ge să te gîndești la ceva și mai im-
lant — anume, că nimic asemănător
mai trebuie să se repete pe planeta
stră.

ocea omului care comentează tot ce se
indă pe ecran nu este puternică, une-
destusești în ea ironie, dar cel mai
cea durere. Durere și mînie, ajunse
ă la acel grad cînd oamenii nu mai
gă, cînd vorbește aparent liniștit, dar
2 liniștea aceasta ascunde sentimente
i puternice decît orice strigăt.

Mihail Romm discută cu spectatorii pe
sură ce se derulează pelicula, discută
așa fel încît tot timpul ai impresia că
cea lui se aude nu de pe ecran, ci că
sală, alături de tine, stă un om care
noaște la perfecție și analizează fără
utare istoria fascismului, explicîndu-ți
ră ție, personal, fiicul celor ce se in-
isează ochilor tăi, plini de o indignată
nire.

Filmul „Fascismul obișnuit“ este o apa-
te excepțională în publicistica sovietică
Nu numai în publicistica cinematog-
afică ci și în cea literară, deoarece
ktul pe care îl auzim nu e ceea ce se
eamă în mod obișnuit „comentariu“:
te în același timp vocea unui scriitor și
ocea unui om de știință, care pentru a
zgorpa adevăruri amare și instructive
losește toate posibilitățile de care dis-
ine cinematograful.

Subiectul filmului „Fascismul obișnuit“
a are nimic neașteptat, și nici n-ar pu-
ca avea. Istoria unui oarecare Schickl-
ruber, pictor fără talent și escroc, care,
ib numele de Hitler, a devenit cancelar
führer, care a cucerit Europa, care a
juns pînă la Volga și care în cele din
rmă s-a otrăvit în Berlinul ocupat de
rmata Sovietică, este arhicunoscută. Pu-
ni oameni de pe planeta noastră nu știu
ic putul și sfîrșitul acestei istorii. Filmul
imește nu prin subiectul său, ci prin
recezia chimică a analizei cu ajutorul
ăreia se studiază tot lanțul de cauze și
rmări ce au dus la instaurarea fascis-
ului într-o bună parte a Europei.

În filmul său, Romm urmărește minu-
los procesul alunecării spre fascism pe
are l-a străbătut, într-un termen foarte
curt, Germania republicii de la Weimar.
ndiferența, toleranța, lășitatea în fața
menințării, chiar atunci cînd erau nu-
nai un bluff, într-un cuvînt tot ceea ce
i caracterizat așa-numita „mare politică
europeană“ din anii 1930—1940, — totul se
erindă pe ecran cu o logică apăsătoare,
în spatele căreia se conturează tot mai
clar semnele războiului. Prin filmul lui
Romm trec și cei care s-au temut de fas-
cism, și cei care l-au dorit, care l-au hră-
nit și l-au adăpat cu nădejdea de a în-
drepta apoi toată forța lui agresivă împo-
triva Răsăritului.

Filmul nu lasă loc pentru iluzii — nici
trecute, nici actuale. Forțele care au hră-

nit și adăpat fascismul în anii '30 nu au
pierit cu desăvîrșire.

Filmul „Fascismul obișnuit“ ne previne,
ne silește să ne gîndim încă și încă odată
la această blestemată problemă care con-
tinuă să dăinuie. El ne readuce în minte
înțeleptele cuvinte ale lui Fucik: „Oa-
meni, fiți vigilenți!“ Acest apel zvrilit în
obrazul morții, care ne-a fost adresat în
1943, nu trebuie uitat nici o clipă. Nu
avem dreptul să-l uităm. Admirabilul
film „Fascismul obișnuit“ ne-o amintește
încă o dată cu o forță extraordinară.

Konstantin Simonov

● Cu prilejul primului Congres
al Uniunii cineaștilor sovie-
tici, un mare număr de actori, re-
gizori și operatori au fost distinși
cu titluri.

Titlul de Artist al poporului al
R.S.F.S.R. a fost acordat actorilor
Mark Bernes, Pavel Kadocnikov,
Mihail Ulianov și regizorului Vasili
Pronin.

Titlul de Maestru emerit al artei
al R.S.F.S.R. a fost acordat regizo-
rilor Samson Samsonov, Vladimir
Vengherov, Gheorghi Danelia, Mihail
Eršov, Vasili Ordînski, Eldar Riaza-
nov, Iakov Seghel, Alexandr Alov,
Vladimir Naumov, Igor Talankin,
Marlen Huțiev, operatoarei Marga-
rita Pihhina și altora.

Titlul de Artist emerit al R.S.F.S.R.
a fost acordat actorilor Tatiana Sa-
mollova, Zinaida Kirienko, Alla La-
rionova, Zoia Fiodorova, Klara Lu-
ciko, Nonna Mordiuikova, Margarita
Volodina, Ekaterina Savinova, Liud-
mila Șagalova, Irina Skobțeva, Na-
talia Fateeva, Tamara Siomina, Vla-
dimir Drujnikov, Viktor Avdiușko,
Alexandr Demianenko, Ivan Kuzne-
țov, Ivan Lapikov, Mihail Pugovkin,
Vsevolod Safonov ș.a.

● Editura „Enciclopedia so-
vietică“ are sub tipar primul
volum al „Dicționarului cinemato-
grafic“, care va prezenta pe cei mai
interesanți actori, regizori, opera-
tori, scenografi, compozitori de mu-
zică de film din toate țările.

● În Italia a avut loc o săptă-
mină a filmului sovietic care
s-a bucurat de mult succes.

Cum îl vom vedea
pe Batalov

După atît de izbitita ecranizare a „Man-
talei“, Alexei Batalov a fost definitiv
de regie. (Să nu se alarmeze numeroșii
admiratori ai marelui său talent de actor.
Batalov va continua să joace). La „Len-
film“ el regizează acum cel de al doilea
film al său.

Într-o poveste care a căpătat o mare
putere de circulație, regretatul prozator
Iuri Oleșa a imaginat o țară în care tră-
iau oameni harnici, curajoși, veseli, ca
armurierul Prospero, mica dansatoare
Suok, doctorul Gaspar, neînfricatul gim-
nast Tibul. Țara aceasta invie pe ecran,
în filmul lui Batalov care a păstrat titlul
poveștii: „Trei grășuni“.

Probabil că Oleșa nu și-ar fi închipuit
niciodată că vechiul și monumentalul pa-
lat de la Peterhof poate semăna atît de
bine cu reședința inexpugnabilă a celor
trei grășuni: aceleași medievale ziduri
zimțate, aceleași turnuri ascuțite, aceleași
porți înalte și grele de fier. Palatul a tre-
buit doar puțin „grimat“: culoarea pe-
reților a fost deschisă, iar deasupra porții
de intrare a apărut un balcon.

De cîva timp decorul acesta natural a
devenit un adevărat cîmp de bătălie:
protagoniștii se luptă cu o măiestrie cît
se poate de convingătoare. Comanda ge-
nerală a inofensivelor operații războinice
o deține un simplu soldat, înarmat cu un
microfon: e Batalov. Chipul lui este
foarte bine cunoscut nu numai membrilor
echipei de filmare, ci și privitorilor care
asediază zilnic palatul. Urmărind comen-
zile precise ale „soldatului“ ei discută
despre „Zboară cocorii“ și „Omul meu
drag“, despre „Doamna cu cățelul“ și
„Ziua fericirii“, despre multe alte filme
și se întreabă, bineînțeles, cum va fi noul
rol al lui Batalov. Curiozitatea le este de-
seori satisfăcută — oricîteori Batalov-
actorul îl înlocuiește pe Batalov-regizo-
rul. Atunci au ocazia să-l vadă într-o
postură inedită în comparație cu rolurile
anterioare. Inedită numai formal, fiindcă
Batalov rămîne și în „Trei grășuni“ un
erou pozitiv (prea nu i s-ar potrivi atri-
butele unui personaj antipatic). În hai-
nele gimnastului Tibul (devenit de nevoie
soldat) el are un temperament furtunos,
este energic, dinamic, activ și... un acrobat

desăvîrșit, precum se poate vedea și în
fotografia de pe copertă care, credeți-ne,
nu are nimic trucat.

ARTE PLASTICE

Ighin
și eroii lui

Iosif Ighin este un maestru al carica-
turii, gen dificil, care cere o profundă
cunoaștere a omului și a vieții, un dez-
voltat simț al umorului și al măsurii,
maliție dar și bunătate (sau poate invers),
finețe sufletească, cultură... Într-un cu-
vînt, cere foarte multe. Ighin le posedă pe
toate.

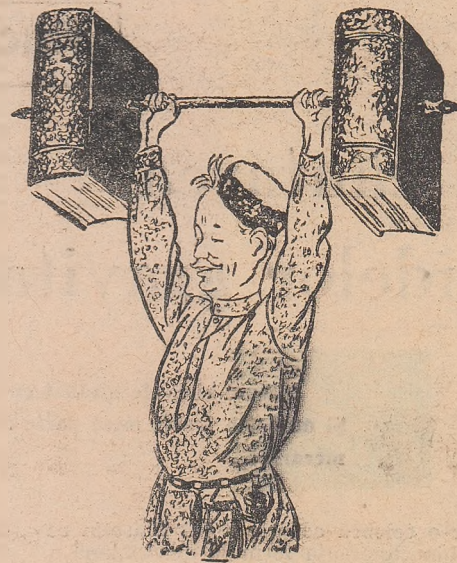
O bunătate plină de inteligență și înțe-
lepciune îl ajută să recunoască ce e esen-
țial în natură și să evite răutatea me-
chină în caricaturile sale, deși atunci cînd
e nevoie știe să-și ridiculizeze subiectul
fără cruțare. Dacă îngroasă trăsăturile
caracteristice, Ighin nu denaturează nici-
odată, astfel că asemănarea cu origina-
lul este întotdeauna frapantă. Dar, dincolo
de această asemănare, artistul creează un
personaj prin care se poate recompu-
ne ușor biografia modelului.

Serghei Obrazțov

Pentru a ajunge aici artistul are ne-
voie de cunoștințe vaste, mai ales privi-
toare la subiectul sau scena pe care le
desenează. Iosif Ighin le posedă. El a
frecventat multe personalități ale vieții
culturale sovietice, le-a studiat cu sim-
patie, apoi a pus mîna pe creion. Carica-
turile sale au făcut obiectul unui număr
mare de cărți. În ele regăsim o vastă
galerie de nume răsunătoare ale culturii
sovietice.

Multe din caricaturile lui Ighin au fost
realizate în colaborare cu autori de paro-
dii și de epigrame, ca Mihail Svetlov,
Serghei Smirnov, Alexandr Bezimenski,
Alexandr Raskin, Grigori Soloviov și alții.
Ighin este mereu prezent în inima vieții,
energic și bătuș, spiritual și vesel, gata

Mihail Șolohov

în orice clipă să se apuce de treabă. Vă
prezentăm azi două din recentele lui
lucrări.

COREGRAFIE

Pe teme contemporane

Iubitorii de balet din Moscova au asistat
zilele acestea la un interesant concurs co-
regrafic pe teme contemporane, care a
însurat peste șazecei de dansuri de toate
genurile.

La concurs au luat parte maeștri de
balet din aproape toate republicile sovie-
tice, două sute de dansatori de la aproxi-
mativ paisprezece teatre de specialitate și
de la școlile de coregrafie din Leningrad
și Moscova, artiști de estradă.

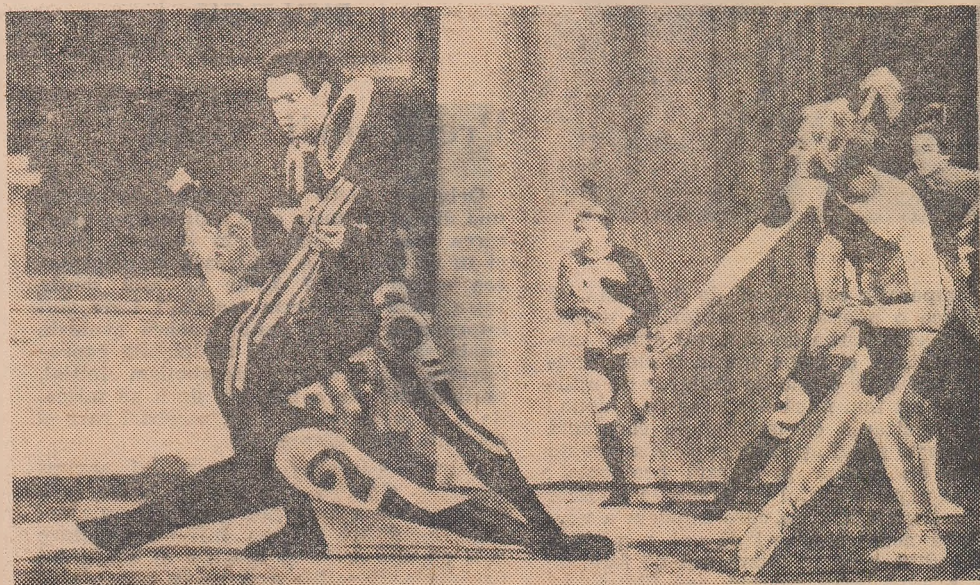
Tema păcii și a luptei pentru pace a fost
foarte bine reprezentată la concurs. Ei
i-au fost consacrate, printre altele,
duetul clasic „Zburată, porumbei“ (mu-
zica — I. Dunaevski, maeștri de balet
— V. Varkovițki și S. Vlasov) și schița co-
regrafică „Apărați pacea“, interpretate de
balerinii leningrădeni.

Deosebit de apreciată a fost miniatura
„Pe motive de Bidstrup“, în execuția ele-
vilor școlii de coregrafie din Leningrad
(muzica — L. Banevici, montarea — L. Ia-
kobson). Mesajul satiric al miniaturii a
fost la înălțimea acuității și forței cari-
caturii talentatului desenator danez.

Dansurile comice și excentrice au
ocupat un loc important în programul
concursului. În dansul „Cocheta“ a fost
satirizată goana după tot ceea ce e
excentric.

Alte compoziții au redat aspecte din
viața și munca oamenilor sovietici, preo-
cupări actuale pe meridianele și parale-
lele planetei.

● „Folclor și poezie“ — așa a
caracterizat presa italiană
arta ansamblului coregrafic „Berioz-
ka“, în recentul turneu întreprins în
Italia. „Am văzut multe colective
folclorice, unele excelente. Dar se
poate spune că „Beriozka“ le întrece
pe toate, și nu numai sub aspectul
pregătirii tehnice a dansatoarelor, ci
înainte de toate prin calitatea co-
regrafiei — întruchipare artistică a
sufletului poporului rus“ — scrie
ziarul „Tempo“.

Schiță coregrafică pe o temă de Maiakovski, în interpretarea unui grup de balerini de la Teatrul Mare din Moscova.

arta

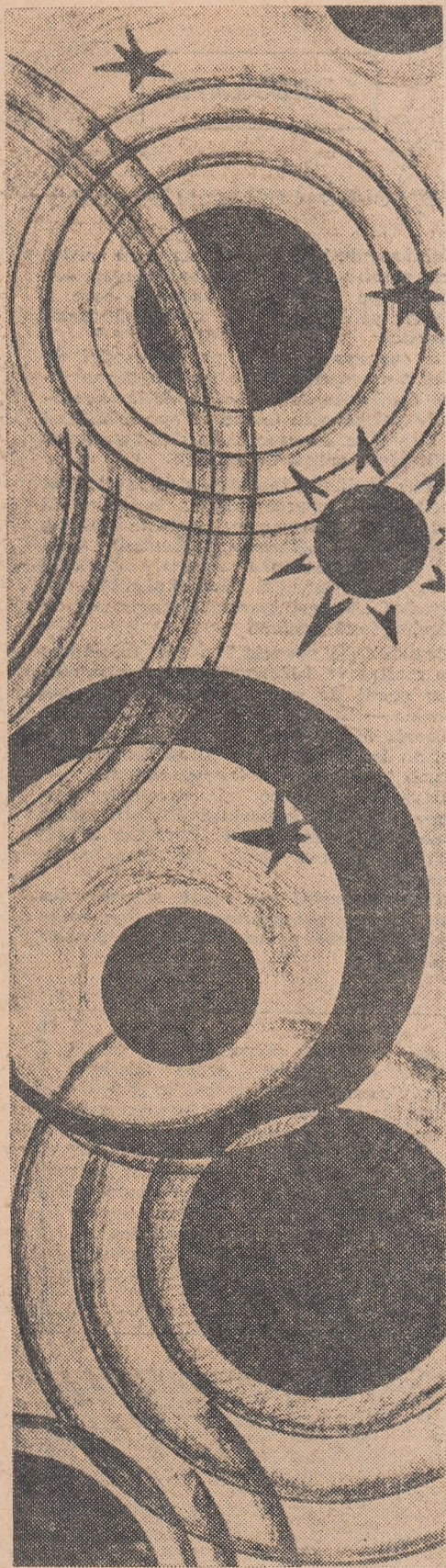
a

FIZICĂ

În căutarea undelor gravitaționale

Insensibile, ele străbat cu ușurință orice obstacol ce le iese în cale. Și numai o foarte mică parte din energia lor se transformă în mișcare mecanică.

Intr-o celebră ecuație a lui Einstein ca și în binecunoscuta formulă newtoniană a legii atracției universale există o constantă care pricinuieste fizicienilor multe nopți de insomnie. Un prim și îndreptățit reproș ce i se face privește „micimea” ei. Pentru a arăta cât e de mică valoarea acestei constante trebuie să recurgem la un termen

cunoscut, în electrodinamică, și să recurgem la o analogie cu legile care guvernează pe de o parte interacțiunea dintre sarcinile electrice și pe de altă parte interacțiunea gravitațională dintre corpurile grele. Se știe că mișcarea accelerată a sarcinii electrice generează radiație și că cu cât sarcina și accelerația sînt mai mari cu atât puterea radiației electromagnetice e mai mare. Ceva similar se petrece și cu radiația gravitațională. Pentru a o obține trebuie ca o masă oarecare să se miște accelerat. Dar și atunci, spre deosebire de cea electromagnetică, radiația gravitațională va fi extrem de redusă și foarte greu de descoperit. Și tocmai acea infimă constantă, despre care a fost vorba la început, se numără printre cauzele principale ale slabei radiații gravitaționale.

Cîteva cuvinte despre mișcarea accelerată a unei mase oarecare, necesară generării radiației gravitaționale și care lămurire în parte dificultățile de care se lovește oamenii de știință. E adevărat că masele mici pot fi supuse unor accelerații mari. Dar la aceste viteze fasciculiile de electroni emit radiații cu totul neînsemnate. Nu se obține rezultatul dorit nici în experiențele cu corpuri mai masive. În acest caz ceea ce se câștigă la masă, adică la mărimea sarcinii gravitaționale, se pierde la mărimea accelerației.

Mai rămîn experiențele cu rezonatoarele mecanice masive, de cîteva metri cubi. Dacă în aceste rezonatoare s-ar declanșa vibrații atât de puternice încît aparatele să fie amenințate de distrugere, s-ar putea obține 10^{20} wați din capacitatea radiației gravitaționale! În plus, pentru producerea vibrațiilor care ar avea ca rezultat această cifră infimă s-ar consuma 100 000 de kilowați de energie. Și aceasta ar da cantitatea maximă de radiație care s-ar putea obține pe pămînt.

Putem oare spera că sursele cosmice ne-ar oferi ceva mai mult? Se știe doar că în timpul rotației unui corp în jurul altuia se produce și o mișcare de accelerație. Am văzut, de asemenea, că mișcarea accelerată dă naștere la radiație gravitațională. Din acest punct de vedere cele mai interesante sînt stelele duble, cu masă mare și cu o perioadă de revoluție scurtă. Dar nu numai ele radiază intens unde gravitaționale. Savanții sovietici I. Zeldovici și I. Novikov au calculat că o masă oarecare, căzînd pe o stea al cărei combustibil nuclear e consumat aproape în întregime, poate să determine o radiație gravitațională (în apropierea Pămîntului) de aproximativ 10^4 — 10^7 wați pe metru pătrat.

Dar, la urma urmei, de ce atîtea eforturi pentru descoperirea undelor gravitaționale? Ca ori de cîte ori e vorba de un fenomen nou și de o importanță covârșitoare, urmările practice ale acestei descoperiri pot fi cu greu anticipate. E de ajuns să spunem că o dată cu ea omenirea va cunoaște o nouă formă de mișcare a materiei.

BIOLOGIE

Precursorii vieții

Originea vieții pe Pămînt constituie una din problemele care a preocupat omenirea din cele mai vechi timpuri. Cum, și în ce ordine se realizează transformarea substanțelor? Unde se află limita între viață și materia moartă? Care sînt împrejurările care condiționează evoluția uneia sau alteia? Este realizabilă reproducerea misteriosului metabolism inițial, posibilitatea de a respira, de a se mișca, de a se reproduce? Sînt întrebări care-și așteaptă încă răspunsul.

Potrivit părerilor cunoscutului savant sovietic Oparin, reacțiile chimice cele mai complexe s-au petrecut într-un „bulion” primitiv, anume într-un oarecare golf cu ape calde și liniștite al oceanului preistoric. Reacțiile acestea au avut drept rezultat apariția coacervatelor, precursorii direcți ai vieții pe Pămînt.

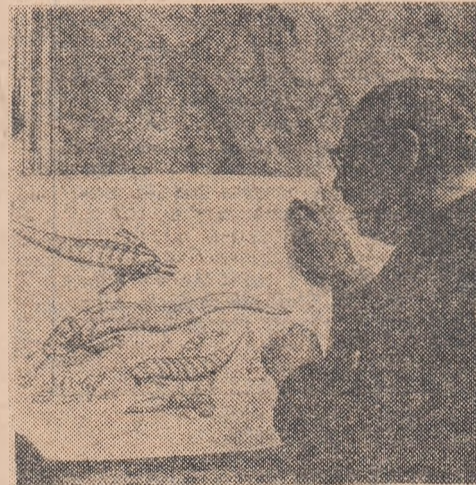
Multă vreme oamenii de știință au con-

siderat reproducerea artificială a condițiilor care au precedat nașterea vieții ca imposibilă. Totuși, pe la mijlocul secolului nostru, numeroase experiențe au încercat reproducerea experimentală a tabloului apariției vieții organice pe planeta noastră. Desigur, însă, cum deseori se întâmplă în știință, multe din aceste tentative au suferit și eșecuri. Printre experimentele întreprinse se numără și cele ale profesorului Bahadur de la facultatea de chimie din Allahabad (India), care s-a preocupat de sinteza „particulelor de viață, de unitățile susceptibile de a crește, de a se reproduce și a avea o activitate metabolică”. Supunînd, timp de cinci sute de ore, diferite substanțe chimice dizolvate în apă la acțiunea luminii solare, el a cultivat la suprafață „globule mobile, posedînd o membrană exterioară și un nucleu central compact, care creșteau și se multiplicau prin înmugurire”.

Experiența savantului indian a fost reluată și de alți oameni de știință, printre care și profesorul Fox de la Universitatea Tallahasee din Florida. Încercarea însă a eșuat, deși la ea a participat și profesorul Bahadur, invitat special pentru această împrejurare. Noi cercetări au aruncat, însă, o oarecare lumină asupra problemei. Într-o constatare avînd drept temă sistemele prebiologice ținută la Tallahasee, la care a participat și academicianul Oparin, s-a discutat cu aprindere despre experiențele întreprinse de savanți dintr-o serie de țări.

Cercetările au continuat și continuă în laboratoarele de specialitate din diverse țări, inclusiv în cel de biochimie depinzînd de Academia de Științe a U.R.S.S. Primul succes a fost obținut de Alexandru Oparin.

Se puneau întrebarea: pot fi stabilite toate treptele lungii scări a dezvoltării prebiologice a substanței pe planeta noastră și transformării ei în materie vie? Pot fi stabilite legile care au condus procesele fizico-chimice, atât de subtile și

În Saiana orientali, o expediție a descoperit urmele unei ciudate vieții cu structură primitivă, bănuită a fi populată regiunea în urmă cu 600 000 000 ani. Desenul reproduce urmele străvechii fosile

complicate, de dinaintea apariției vieții? Se pare că da, răspunde Oparin. Coacervatul, născut în caldul ocean preistoric, reprezintă o formă care n-a răzbătut niciodată dincolo de bariera ce separă materia vie de materia moartă. Aceasta, deoarece coacervatul nu dispune decît de unele din însușirile care caracterizează materia vie.

Coacervatul s-a dovedit un model destul de comod, care a permis cercetătoarelor sovietice Serebrovskaia să reproducă metabolismul primitiv într-un sistem artificial, care l-a apropiat de limitele unde materia moartă devine vie. În acest domeniu lucrează și o altă cercetătoare, Tatiana Evreinova, doctor în biologie, care studiază transformarea substanțelor minerale în coacervate. S-a stabilit că coacervatele sînt înzestrate cu o structură interioară, fiind capabile nu numai să absoarbă, dar să și concentreze substanțele din „bulionul” primitiv. În același timp că, dacă li se adaugă un ferment-catalizator, ele manifestă proprietăți cu totul neașteptate.

Fermentii modifică complet natura coacervatelor, transformîndu-le în sisteme dinamice izolate, care, dacă sînt „hrănite” din belșug, își conservă mult timp proprietățile cîștigate.

Experiențele întreprinse în laboratorul de biochimie evoluivă au mai dovedit că în aceste picături metabolismul nu se întrerupe niciodată și că, după ce au extras din mediul ambiant substanțe nutritive necesare, ele elimină deșeurii. Într-una din experiențele sale, Serebrovskaia a folosit fermentii, căci catalizatorii anorganici, cu ajutorul cărora reacțiile chimice erau probabil accelerate pe Pămîntul încă tinăr, s-au dovedit acum prea puțin eficiente. S-a constatat că coacervatele se transformă „de bună voie” în sisteme dinamice stabile, capabile de autoconservare în timp, de creștere și, poate, în perspectivă, de o autoreglare primitivă.

E foarte posibil ca în perioada prebiologică să se fi produs pe planeta noastră,

Știință

încă pustie, o impetuoasă evoluție chimică a substanțelor, un fel de competiție a moleculelor pentru a participa la reacția chimică, o adevărată luptă pentru existență în care cei mai înzestrați, mai adaptați au supraviețuit, au triumfat.

BOTANICĂ

Galbenele și margarina

Printre lucrările științifice sovietice propuse pentru Premiul Lenin pe 1966 există una cu titlul „Flora U.R.S.S.”. Este o lucrare vastă care a fost începută încă în 1934 din inițiativa academicianului V. L. Komarov. Această adevărată enciclopedie în 30 de volume, cuprinzînd descrierea a aproape 18 000 de plante care cresc pe teritoriul U.R.S.S., a fost realizată la Institutul leningrădean care poartă numele inițiatorului ei.

Institutul de botanică din Leningrad se numără printre cele mai vechi instituții științifice sovietice: în anul acesta își sărbătorește a 250-a aniversare. Colaboratorii institutului studiază sub toate aspectele imensa varietate de plante de pe cuprinsul U.R.S.S., de la algele unicelulare pînă la gigantul eucalipti. Institutul ia parte activă la alcătuirea „Floriei Europei”, lucrare inițiată în Anglia și realizată cu forțe internaționale. Tot aici se realizează „Atlasul cromozomilor” și multe alte lucrări științifice. Dar să nu insistăm prea mult asupra laturii teoretice a activității institutului. Aplicațiile practice ale studiilor făcute aici sînt și ele deosebit de importante.

Să începem cu industria alimentară care este o mare „devoratoare” de coloranți. Cea mai solicitată este culoarea galbenă, utilizată, printre altele, în fabricarea margarinei. Cercetătorii institutului s-au gîndit mai întîi să folosească în acest scop carotenul din morcovi. Dar, pentru că nu era prea rațional să se consume astfel o plantă atât de prețioasă, a trebuit căutată urgentă altă soluție. A. Nikilin și S. Steimbok, colaboratori ai institutului, s-au gîndit să transplanteze binecunoscutele galbenele din grădina pe terenurile sovhozurilor. Aceste plante conțin pînă la 1,5 la sută caroten.

Industria încălzimintei folosește în cantități mari tananții. Cei sintetici sînt scumpi și nu de cea mai bună calitate. Institutul de botanică a propus să se extragă această substanță din taran (Polygonum alpinum), o plantă vivace care și în al treilea an dă o recoltă bogată de rădăcini. Taranul conține pînă la 30 la sută tananți.

Arborele Carica papaya, ale cărui fructe conțin substanțe stimulative, papirusul egiptean (Cyperus papyrus), aneaurul, cîinat de Pușkin, important prin substanțele fitonice pe care le conține, arborele de cafea, arborele de cacao și alți arbori din sera institutului leningrădean cu utilizări în industrie sînt în continuă obiect de studiu.

Geologii sînt de părere că, în formațiile din terțiar pînă în care s-a pătruns se vor găsi petrol și gaze, condițiile geotermice fiind favorabile. Mai trebuie descoperite doar culele în care natura și-a plasat bogățiile.

La Aral-Sor s-a aflat pentru prima dată secțiunea corectă, a scoarței terestre. Metodele geofizice și seismice nu dădeau imaginea geologică integrală a unei regiuni, dar acum rezultatele lor se pot completa.

BIOCHIMIE

O ipoteză interesantă

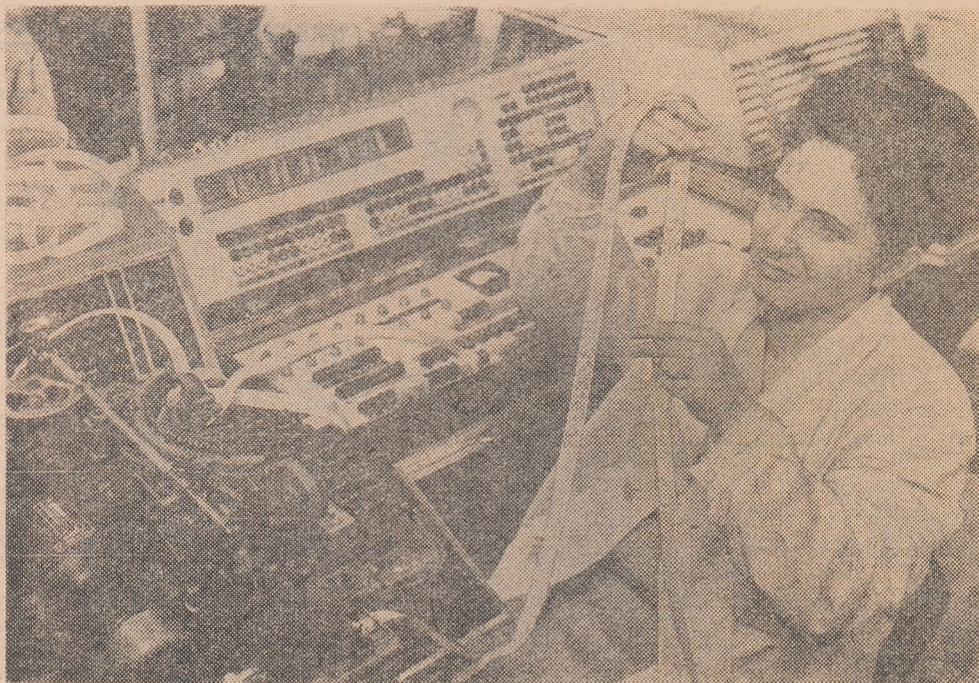
Savantul sovietic Karl Trinker, a anunțat recent agenția Tass, consideră că a dovedit în momentul de față faptul că materia vie nu respectă al doilea principiu al termodinamicii (sau principiul Carnot) conform căruia un sistem dinamic, ca de pildă o mașină ce folosește energie, trebuie să se deterioreze cu vremea, adică să-și piardă structura. Celula vie este fără încetare supusă la un proces de distrugere și refacere a structurii ei, dar pînă acum se credea că această activitate biologică poate fi înțeleasă cu ajutorul legilor fizicii uzuale.

După părerea profesorului Trinker, biologia are însă propriile ei legi fizice, diferite și uneori contrarii celor care reglementează lumea anorganică. Una din aceste legi biologice specifice ar fi aceea care determină capacitatea celulei de a schimba structura moleculară a apei (aflată în celulă, de obicei, în proporție de 90%). „În celulă, afirmă profesorul Trinker, apa se află sub formă de cristale care se topește și se formează din nou, fără încetare”. După cum se știe, în afara celulelor vie nu există apă care să aibă un asemenea comportament; în afara organismelor vie, apa își poate schimba structura numai sub acțiunea variațiilor de temperatură.

Experiențele care l-au condus pe profesorul Trinker la elaborarea teoriei sale au fost făcute pe eritrocite; savantul a observat că apa absoarbe substanțele atunci cînd e în stare lichidă și le expulzează cînd e în stare cristalizată. Celula moare atunci cînd nu mai poate da formă cristalizată apei pe care o conține.

Profesorul Trinker adaugă: „Orice mașină care poate imita anumite funcțiuni biologice trebuie să opereze la o temperatură mai mică decît punctul de fuziune al materialului din care e construită, altfel structura ei este distrusă. Celula vie fiind însă o mașină vie funcționează la o temperatură egală cu punctul ei de fuziune”.

Studiul acestei probleme a durat cinci ani. În momentul de față savantul, care a absolvit Institutul de medicină din Moscova în 1935, lucrează la Institutul de biofizică al Academiei de Științe a U.R.S.S., unde face cercetări asupra naturii fizice a materiei vie. După opinia prof. Nikolai Bernstein, membru corespondent al Academiei de Științe medicale, cercetările profesorului Trinker marchează un pas înainte, un adevărat pionierat spre înțelegerea și utilizarea fenomenelor care stau la temelia vieții.

La Erevan, R.S.S. Armeană, a început producția în serie a noii mașini electronice „Nairi”. Mașina este destinată soluționării unor probleme tehnice și științifice și va găsi aplicare în birourile de construcții ale marilor întreprinderi, la centrele de calcul, în institutele de cercetări științifice și de proiectări. „Nairi” a fost foarte apreciată la târgul jubiliar de la Leipzig, iar la recenta expoziție „Inforga” de la Moscova a primit diploma „Pentru cel mai bun exponat”. În fotografie: Mașina „Nairi”.

ELECTRONICA

Citind „Divina Comedie” de 13.770 de ori

Luna trecută a fost inaugurat la Pisa Centrul național de calcul electronic al Italiei. Cu acest prilej, colaboratorii Centrului au oferit personalităților invitate la festivitatea de inaugurare un volum masiv, legat în piele și cuprinzînd, în mai bine de o mie de pagini, rezultatele unei munci uriașe făcute în numai cîteva ore de calculatorul „7090 IBM” și care în alte condiții ar fi cerut ani de eforturi.

Volumul cuprinde: 1) Textul „Divinei Comedii” stabilit de societatea Dante din Italia 2) „Concordanțele”, adică o enumerare a tuturor cuvintelor cuprinse în grandiosul poem, cu specificarea în ce vers apar și de cîte ori. În dreptul conjuncției „și”, de pildă, cuvîntul cel mai des folosit de Dante, sînt indicați cei 3384 endecasilabi în care ea apare. 3) Lexicul în ordine alfabetică. 4) Indicele începuturilor de versuri. 5) Lexicul în ordinea inversă. Textul e în întregime tipărit cu majuscule, întrucît reproduce, printr-un procedeu fotografic, fișele cu rezultatele activității calculatorului electronic care, ca și teletipurile, are numai majuscule.

Dar să vedem, pe scurt, în ce constă propriu-zis travaliul săvîrșit de calculator. „Divina Comedie” are, în original, 101 499 cuvinte și 14 233 de versuri. Dacă facem abstracție, însă, de repetiții ajungem la un total de numai 13 770 de cuvinte, cifră destul de modestă dacă ne gîndim că „Divina Comedie” este o adevărată enciclopedie a cunoștințelor acumulate de omenire pînă atunci (istorie religioasă și laică, teologie, geografie, astronomie, mitologie etc. etc.). Pentru com-

parație putem adăuga că Toma d'Aquino a scris 13 milioane de cuvinte, dar miracolul dantesc constă tocmai în faptul că genialul scriitor știa să surprindă o întregă situație în patru-cinci cuvinte care taie răsufierea cititorilor.

Să mergem, însă, mai departe. Așa cum am văzut, „concordanțele” sînt o înșiruire a tuturor cuvintelor folosite în „Divina Comedie” cu specificarea versurilor în care sînt cuprinse și a locului unde se află ele. Cercetătorul care ar fi încercat să facă același lucru ar fi trebuit să ia primul cuvînt din primul vers, să citească cu maximă atenție toată „Divina Comedie” pentru a vedea de cîte ori se mai repetă și să transcrie apoi 1500—2000 de versuri, să spunem. După care ar fi trebuit să facă același lucru cu al doilea cuvînt din primul vers ș.a.m.d. Pe scurt, întrucît „Divina Comedie” are, cum am văzut, 13 770 de cuvinte, el ar fi trebuit să citească deci cu maximă atenție toată „Divina Comedie” de 13 770 de ori, bifînd cuvintele care se repetau și transcriind zeci de mii de versuri.

Cît timp ar fi cerut o asemenea operație? Nu încape nici o îndoială că multi ani. Dar și calculatorul „7090” al Centrului din Pisa a trebuit să citească de ne-numărate ori întreg poemul și să transcrie versurile. Cu deosebirea, însă, că pentru a citi și a transcrie o dată întreaga „Divina Comedie”, el a avut nevoie de numai 6 secunde. „A citi și a transcrie” a însemnat, de fapt, în acest caz că poemul, înregistrat în cod pe o bobină de bandă magnetică care se învîrte cu o viteză amețitoare, eră „recopiat” pe o altă bobină care se învîrte simultan. O singură bobină cu diametrul de 20 centimetri conținea de 15 ori textul „Divinei Comedii”.

În virtutea obtuzității ei mecanice, mașina — spre deosebire de om — nu putea comite erori sau sări ceva. Ea respecta întocmai programul indicat de tehnicienii Centrului în limbaj codificat, care spunea: „Citește întreaga „Divina Comedie”, copiază primul cuvînt și, oricîteori ai să-l mai întîlnești, transcrie versul în care se află. Apoi ia-o imediat de la capăt și fă același lucru pentru al doilea cuvînt și, tot așa, pentru celelalte”. Spre deosebire, iarăși, de om, mașina nu simțea nevoia să se odihnească și în numai cîteva ore a putut să citească și să transcrie „Divina Comedie” de 13 770 de ori.

Trebuie să tragem, însă, de aici concluzia că mașina are o inteligență proprie, dat fiind că a „înțeles” instrucțiunile primite? Evident, nu! Ar fi același lucru cu a atribui inteligență unui pian automat care execută la perfecție o bucată muzicală de care a luat cunoștință prin intermediul unei benzi perforate sau unei broaște ce se deschide numai cu propria-i cheie. Experiența de la Pisa dovedește doar, o dată mai mult, forța pe care o dobîndește omul cînd știe să-și supună mașini din ce în ce mai perfecționate.

D. Lavrov

tehnica

— Cheia franceză, te rog!

GEOLOGIE

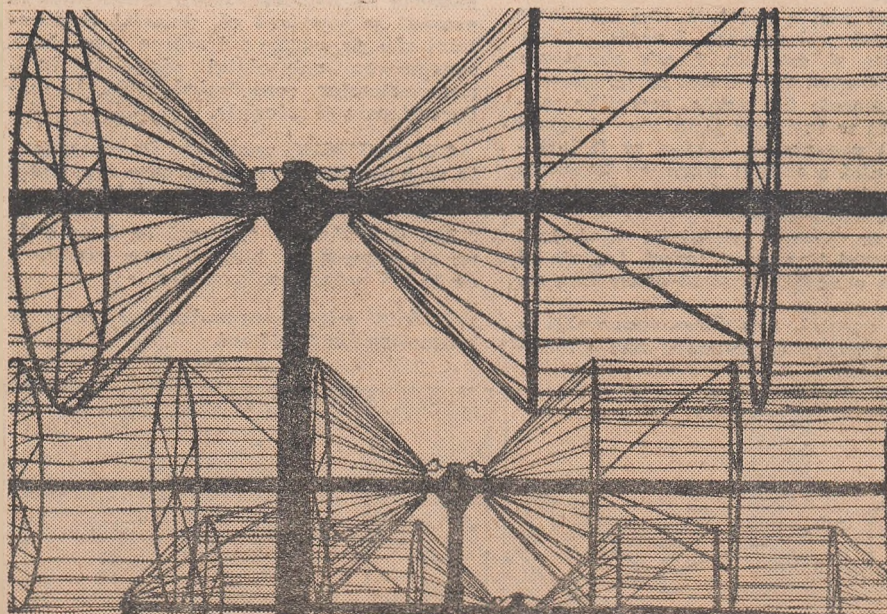
Tot mai jos

„5941 m — SG1” stă scris cu tuș pe o bucată de rocă de culoare roșcată ca argila, dar dură ca granitul. SG1 înseamnă sverhglubokaia pervaia, adică primul foraj de supraadîncime, cel din apropierea lacului Aral-Sor. De la aproape 6 000 de metri s-a adus deci la suprafață un eșantion de rocă. Geologii nu mai întîlniseră pînă atunci o argilă cu o asemenea duritate. Acolo jos, în 240 milioane de ani, căldura și presiunea o transformaseră într-o substanță dură, cristalină.

Forajul nu s-a oprit însă, ci a atacat al șaptelea kilometru. Șapte kilometri din cei șapte mii ai razei Pămîntului! Un fleac, s-ar zice. În realitate, cu cît coroana de diamant pătrunde mai adînc, cu atît se îngreunează munca, de la metru la metru. Tocmai de aceea asemenea foraje se numără încă pe degete. Cel situat chiar în centrul uriașei depresiuni de 1,5 milioane kilometri pătrați, ocupată acum 20 000 de ani de Marea Hazar, predecesoarea Caspice, este unul din ele. În aparență nu se deosebește cu nimic de forajele care au mers pînă la 5.000 de metri. Aceleași motoare Diesel care bîzîie ziua și noaptea, același ullaș de serie. Doar grupul energetic este mai puternic. Din cînd în cînd se prelungește coloana de foraj și se schimbă coroana de diamant.

Cînd sînt scoase la suprafață, rocile fărîmîțate au încă temperatura din interiorul Pămîntului. În general, temperatura reprezintă unul din elementele importante și ea este măsurată zilnic, pentru a aduce eventuale modificări lichidului de spălare, introdus sub presiune prin coloana de foraj în vederea evacuării prafului.

FOTOGHICITOARE

Ce reprezintă această fotografie?

(Citiți răspunsul în pagina X-a)

Ce arată cardiograma?

CUM SĂ NE HRĂNIM

Un aliment indispensabil: apa

Oricât de ciudat ar părea la prima vedere, apa este cel mai indispensabil aliment pentru organism. Dacă un om poate trăi 30—50 de zile fără să mănince, o lipsă de lichide de numai 40 de ore cauzează tulburări mortale. La fel ca și proteinele, apa are o importantă funcție plastică, dând consistență și formă țesuturilor moi. Ea dizolvă și transportă în circulația sanguină substanțele solubile, constituie mediul în care se desfășoară toate procesele biologice din organism, participă la asigurarea unei temperaturi normale a corpului. Sub aspect cantitativ, apa este substanța cea mai importantă din organism, reprezentând aproximativ două treimi din greutate. Corpul omului conține în medie 62% apă: (52% la femeie și 77% la copil). La un bărbat de 70 kg sînt aproximativ 50 litri de apă, repartizați în diferite proporții în: mușchi, piele, țesutul conjunctiv și gras, oase, sînge (plasmă și globule), rinichi, ficat, țesutul nervos etc.

Dar dacă, așa cum am văzut, lichidele sînt un aliment de bază, absorbite în cantități excesive pot deveni toxice, primejdioase. Așa-zisa „intoxicație cu apă”, ce se produce la persoanele care înghit mari cantități de apă se manifestă prin simptome grave, ca scădere a temperaturii, vărsături, convulsii. De aceea, întrebarea pe care ne-o pun mulți dintre pacienții noștri, sună cam în felul următor: ce cantitate de apă să bem pentru a ne păstra sănătatea?

În această privință, nu se pot da „rețete”, deoarece rația hidrică a organismului variază cu temperatura ambiantă și cu activitatea fizică și nervoasă. În mod obișnuit, necesitățile zilnice ale organismului sînt aproximativ de 2,5 litri de apă care se obțin din: lichidele ingerate în cursul zilei, apa conținută în alimentele zise solide (fructe și legume verzi, orezul fiert, pâinea albă, brînză etc.), precum și apa produsă de arderea principiilor alimentare (proteine, grăsimi, glucide) în organism, adică așa-zisa „apă metabolică”.

Toate acestea pot compensa perfect pierderile zilnice de apă ale organismului, produse prin urină, fecale și salivă, precum și prin evaporarea apei organice la nivelul pielii (transpirație) și plămînilor. Eliminarea apei sub formă de sudoare este totodată mijlocul cel mai important de acțiune a organismului pentru a menține la un nivel normal temperatura corpului (1 litru de sudoare absoarbe 580 de calorii).

În timpul eforturilor fizice, care degajă multă căldură, cînd aerul este cald sau cînd temperatura corpului este crescută, secreția transpirației și viteza de evaporare a apei din piele cresc la rîndul lor. Așa se întîmplă, bunăoară, în timpul verii, cînd secreția zilnică ajunge la 3 litri, iar în timpul marilor canicule poate atinge chiar 10 litri. De asemenea cei care efectuează o muncă grea într-un mediu cald pot elimina prin transpirație cite doi litri de apă pe oră. Este ușor de înțeles atunci că este necesară ingerarea unei cantități corespunzătoare de lichide pentru a menține conținutul normal de apă al corpului, aportul de lichide trebuind să egaleze eliminarea. Dar, firește, această echili-

brare fiziologică între aportul și pierderea de apă, implică și riscul unui „cerc vicios” menit să strice echilibrul normal. De aceea „teoria” că vara e bine să bei cît mai mult, ca să transpiri mai mult, trebuie combătută. Un consum exagerat de lichide (mai cu seamă bere, băuturi alcoolice etc.) intensifică într-adevăr transpirația favorizînd eliminarea toxinelor, dar o dată cu ele se elimină din organism și unele substanțe minerale și vitamine care îi sînt utile. Pe de altă parte să nu uităm că, în urma introducerii unei mari cantități de lichid în organism, crește și efortul depus de inimă și rinichi.

Mari băutori de lichide, atenție deci la cantitățile de apă pe care le bei, dacă vrei să eviți hipertensiunea arterială, aerofagia și alte neplăcute urmări.

Dr. Z. E. Barski

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Cancerul uterin

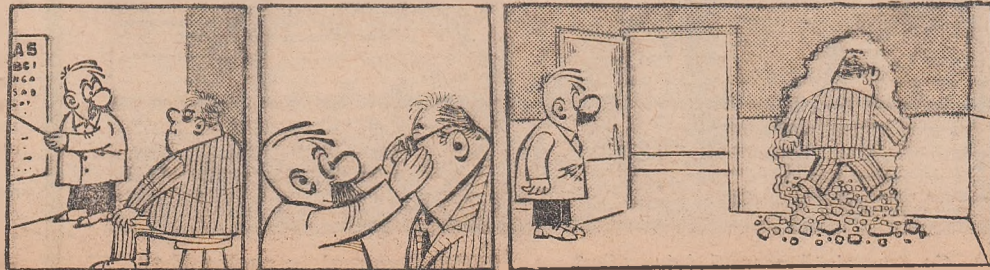
Dintre formele cancerului în general, la femeie cel mai frecvent întîlnit e cel uterin. Dintre cancerurile genitale în general, cel mai des întîlnit e cancerul de col uterin.

Vîrsta de predilecție este între 35—55 de ani. Se poate întîlni și la femeii între 20—30 de ani, precum și la cele care au suferit o operație pentru fibrom (histerectomie subtotală).

Cancerul uterin prezintă trei simptome fundamentale: leucoreea („poala albă”), hemoragiile și durerile. Aceste simptome apar însă tardiv. Pe de altă parte, simptomele enumerate (leucoreea, secrețiile sânghinolente) se întîlnesc și în alte afecțiuni de natură necancerosă, cum ar fi inflamația cronică a colului uterin cu formarea de eroziuni (ulecrații ale colului uterin), polipi ai colului uterin.

Cînd o eroziune a colului nu se vindecă în urma unui tratament corect, trebuie să suspectăm o neoplazie și să consultăm un specialist.

În țara noastră, depistarea cancerului la femeie prin examene periodice este o reali-

La oculist

zare importantă în profilaxia bolii deoarece diagnosticul precoce condiționează succesul tratamentului acestei forme de cancer.

E BINE SĂ ȘTIM...

Mai puțin cunoscute...

NAȘTEREA a doi gemeni are loc la circa 85 de nașteri; trei gemeni apar pe lume cu mult mai rar — adică un caz la 7 000 de nașteri; patru gemeni se nasc și mai rar — un caz la 700 000 de nașteri. În fine, nașterea a cinci gemeni este un fenomen extrem de rar.

INTERVALUL cel mai lung în nașterea a doi gemeni a fost... 140 zile. Cazul s-a întîmplat la Strasbourg în 1846. Primul copil a fost născut la 30 aprilie, al doilea la 17 septembrie.

ACIDUL sulfuric este produs și în organismul omului și anume în ficat. Funcția lui constă în a neutraliza substanțele toxice care se formează în intestinul gros, ca urmare a intrării în putrefacție a resturilor de alimente nedigerate.

FIECARE al 12-lea bărbat și fiecare a 200-a femeie nu deosebesc unele culori. Pentru prima oară fenomenul a fost descris de naturalistul englez John Dalton, care el însuși avea această particularitate a vederii. De la numele său a provenit și denumirea acestei particularități — daltonism.

VOCEA OMENEASCĂ este percepută în mod normal de la distanța de 150 m, într-un mediu liniștit. Totuși s-a constatat un caz cînd, în condiții excepționale, în timpul nopții, deasupra unei ape liniștite, vocea omenească a fost percepută la o distanță de 17 km.

FOLOSIREA ochelarilor este consemnată pentru prima oară într-o lucrare a istoricului roman Plinius. El scrie că împăratul Nero, despre care se știa cu certitudine că era miop, urmărea luptele de gladiatori cu ajutorul unei pietre de smarald.

CULOAREA ochilor depinde de un pigment aflat în iris. Cînd se nasc, copiii au ochii de culoare albastră, numiți în limbaj popular „ochi de lapte”. Cu timpul, însă, ochii se pigmentează, devenind căprui sau negri în funcție de cantitatea de pigment. Dacă acest pigment lipsește, ochii rămîn albaștri.

LIMBA OMULUI este deservită de 17 mușchi.

NUMĂRUL firelor de păr variază în funcție de culoarea părului. Astfel, persoanele blonde au aproximativ 140 000 fire de păr, cele brune 100 000 fire, iar cele roșcovane 90 000.

DURATA medie a vieții unui fir de păr sănătos este de 10—12 ani.

GLANDELE salivare ale omului produc zilnic peste o mie de grame de salivă.

RISUL odihnește mușchii și țesuturile, deși aparent cînd ridem se produce o contracție și chiar o zguduire a mușchilor. Risul este și un excitant eficient, deoarece sporește pofta de mîncare și activează digestia, circulația sîngelui și respirația.

FOLOSIREA usturoiului în tratarea unor boli se cunoștea cu 4 500 de ani înainte de era noastră, fiind consemnată într-o scriere a istoricului grec Herodot. În evul mediu, usturoiul a fost folosit ca preventiv contra ciurmei, după care a devenit un panaceu — leac cu virtuți universale. În prezent se știe însă că, datorită conținutului său de esențe sulfuroase complexe, consumarea usturoiului ajută la întărirea arterelor, contribuind astfel la scăderea tensiunii arteriale.

ORGANISMUL uman are în componența sa peste 500 de mușchi, care reprezintă totodată și jumătate din greutatea sa.

UN OM sănătos consumă în decurs de un an alimente și băuturi care cîntăresc de 15 ori propria sa greutate.

TOATE celulele organismului uman se reînnoiesc din 7 în 7 ani.

Poșta medicului

NACU C. — Rîșnov: Am apreciat gluma dv. Vă rugăm să ne mai scrieți.

ALPA — București: Medicamentul despre care întrebați nu a fost încă pus în comerț. Vă vom anunța imediat ce se va trece la difuzarea lui comercială.

PICĂ — Oradea: Vom publica în curînd un material despre cataractă care va atinge toate problemele ridicate de dv. Urmăriți revista.

PANTEA M. — Macea (Arad): 1) Actinomicoza este o boală cronică comună omului și animalelor produsă de o ciupercă (*Actinomyces bovis*). Forma pe care o aveți dv. cedeză de obicei la penicilină + streptomicină în doze mari, eventual tratament chirurgical. 2) Nu e caz de pensionare.

D. CONSTANTIN — București: 1) Știința modernă a demonstrat că efectele curative ale acupuncturii se datoresc unui mecanism reflexiv, între diferitele zone ale pielii și anumite organe interne existînd legături nervoase care permit influențarea respectivelor organe prin înțeparea pielii. 2) Preparatele magnezice utilizate ca alcaline acționează mai lent, dar pe o perioadă mai îndelungată decît bicarbonatul de sodiu. În plus au și un ușor efect laxativ datorită ionului de magneziu.

COMĂNESCU R. ALEX. — București: Afecțiunile de piele fiind prin excelență boli care trebuie diagnosticate „prin vîz”, vă recomandăm să vă adresați unui specialist dermatolog, dat fiind că vă aflați în capitală și aveți posibilitatea de a apela chiar la o clinică universitară.

TIMID — București: 1) Vă asigurăm că abstenența nu produce nici un neajuns, la vîrsta dv. 2) Timiditatea ține mai mult de domeniul psihologiei decît al medicinei. Ca „tratament” și viață în societate, sport, frecvența concertelor, expozițiilor, cercurilor de tineri și... voință de a face „primul pas”.

C. G. — Orăștie: Medicamentul despre care întrebați nu vindecă psoriazisul, ci doar îl ameliorează. În ce privește procurarea lui, nu vă putem fi de folos, acest lucru neîntîrind în atribuțiile noastre.

IONESCU MIRELA — Tulcea: Medicamentele pe care vi le-am recomandat nu pot fi înlocuite și ne mirăm că nu se găseșc în orașul dv., fiind curente. Încercați într-un oraș mai mare.

POPESCU CONSTANTIN — Brevoești (Muscel): V-am răspuns prin poștă.

RODICA — Piatra-Neamț: Așa cum am mai arătat în această rubrică, nu se cunoaște pînă în prezent o metodă de depilare radicală. Depilarea electrică este singura mai durabilă.

GELU — Dej: Pentru a vă putea da un sfat ne sînt necesare mai multe amănunte din punct de vedere organic și funcțional. Vă rugăm să reveniți.

NICOLAE B. — Slatina: Dacă paralizia dv. facială are o durată de peste 6 luni, tratamentul chirurgical e indicat. El nu asigură însă o recuperare funcțională completă; persistă o asimetrie a celor două hemifețe manifestată mai ales în mimică și unele sincinezii între musculatura feței, a umărului sau a limbii.

LEONTINA — Oradea: Calitatea dv. de donatoare voluntară de sînge nu poate decît să vă onoreze. Nu există nici un pericol pentru sănătate. Considerăm că oamenii ca dv. dau un nou sens excelenței adagiului latin „Nemo sibi nascitur” (Nimeni nu se naște pentru sine).

C.B.D. — București: Sistemul culturist al lui Schreiber pornește de la ideea că atrofia musculară inerentă oamenilor cu ocupație exclusiv intelectuală se poate combate prin practicarea unei „gimnastici de casă”. Ea ar consta dintr-o serie de exerciții cu caracter analitic timp de 15—30 minute pe zi, dimineața, într-o cameră bine aerisită, folosind și o pereche de haltere ușoare (1—5 kg) sau un aparat de cauciuc ce permite contracții și extinderi. Lecția poate fi însoțită de masaje și hidroterapie.

AUREL BOAR — Arad: Vă mulțumim pentru interesatele și documentatele dv. observații. Le-am transmis autorului articolului la care se referă.

N. R. — Răspunsurile la rubrica „Poșta medicului” se dau în ordinea primirii scrisorilor. În cazuri excepționale, cei care doresc să li se răspundă direct prin poștă sînt rugați să anexeze timbrele pentru francarea adresei de răspuns. Răspunsurile în revistă au, însă, prioritate asupra celor prin poștă.

CAMERUN

Întuneric și lumină

Camerunul, mica țară situată în vestul Africii, pe țărmul golfului Guineei, începe la Douala. De aici pornesc toate drumurile — atât spre interior cât și spre exterior. Ca într-un nod imens, firele se adună, se întrepes, pentru a se desface și a pleca în diferite direcții.

Stăpînii se perindă

Douala a fost dintotdeauna o poartă a Camerunului. De aici își expediau „marfa vie” negustorii de sclavi spanioli și portughezi. Căci Camerunul a fost una dintre sursele importante ale negotului cu sclavi negri pentru America. Aici a înfipt pentru prima oară steagul german trimisul lui Bismarck, Nachtigal, cînd Germania și-a proclamat protectoratul asupra acestei țări. În sfîrșit, tot aici și-au aruncat ancora vasele franceze.

Acest du-te-vino de stăpînitori străini cere, fără îndoială, o explicație. De aceea vom deschide o paranteză pentru o scurtă incursiune istorică.

Primele știri despre teritoriul Camerunului datează încă din secolul V î.e.n. A urmat apoi, din punct de vedere al informației, o lungă perioadă de întuneric, prin care au răzbătut arareori slabe raze de lumină, scoțînd în relief un aspect sau altul. Despre Camerun începe să se vorbească mai insistent abia în secolul al XVII-lea, cînd o realitate tragică îl scoate din anonimat: mica țară africană devine o furnizatoare de „marfa vie”. Mii de negri au plecat de aici pe drumul fără întoarcere al sclaviei.

Jaful statelor colonialiste europene, care s-a extins de la oameni asupra bogățiilor naturale ale țării, a ținut în loc dezvoltarea ei. Sursă de materii prime, de mină de lucru ieftină și piață de desfacere — aceasta a fost soarta pe care i-au rezervat-o sute de ani stăpînitorii străini.

În 1884 Germania și-a proclamat protectoratul asupra Camerunului. Dar poporul nu a suportat cu rezonanță jugul colonialismului.

s-a răscolit în repetate rînduri: în 1884, 1891—1895 și 1905. După înfrîngerea suferită de Germania în primul război mondial, Anglia și Franța și-au împărțit teritoriul Camerunului și au primit de la Liga Națiunilor dreptul de mandat (1922). În 1946 cele două teritorii au intrat sub tutela O.N.U., dar Anglia și

Franța au continuat să le administreze, ceea ce a însemnat de fapt menținerea regimului colonial. Această situație a determinat poporul camerunez să continue lupta, care a fost încununată de succes abia în zilele noastre. Dar despre această etapă în istoria atât de zbuciumată a Camerunului vom vorbi mai jos. Acum închidem paranteza.

Douala de azi este un foarte mare port la Oceanul Atlantic. Orașul s-a dezvoltat pe malul stîng al râului Vouiri. O splendoare de pod care măsoară aproape doi kilometri, devenind unul din punctele de atracție ale Doualei, leagă acest port de altele, care se află pe malul drept vecin.

Deasupra portului și orașului se înalță un vulcan gigantic, înzestrat de natură cu niște însușiri deosebite. De exemplu, asemenea cameleoalului, el își schimbă culoarea după cum îl luminează razele soare-

În centrul capitalei Camerunului există un mare lac artificial, care găzduiește, cu ocazia sărbătorilor naționale, întreceri de canotaj.

lui; altădată, se ascunde ca un copil îmbufnat în pătura miștoasă a norilor; iar în sezonul ploios, cînd totul în jur e sur și apăsător, se apucă să strălucească, ca un soare terestru, datorită albului strălucitor al veșmîntului de zăpadă ce-l acoperă.

Totuși nu această frumusețe frapantă și originală i-a atras pe primii europeni.

Colonialiștii germani au fost ademiniți de aroma tare și abundentă a tutunului. Fermierii francezi și englezi au adulmecat alte mirosuri. Pe pămînturile aparținînd triburilor baquiri, bota, balong, bacossi și bingua, ei au semănat mănoase plantații de cacao, cafea, banane, nuci de cocos și au prins aici chiag bun. Mai tîrziu, după ce au fost descoperite zăcămintele de titan, cositor, uraniu și altele, torentul de materii prime expediate de colonialiști din țară a sporit considerabil.

Dar poporul Camerunului nu a slăbit deloc lupta pentru libertate și independență națională. Pe harta politică a Africii, în loc de Camerunul de Vest și de Est, în 1961 a apărut Republica Federativă Camerun.

Colonialismul și-a pus amprenta grea pe economia ei. Camerunul a rămas pînă azi o țară agrară, cu o agricultură primitivă (se cultivă mai ales nuci de cocos, ananas, banane, cacao, cafea, destinate exportului) și cu o industrie foarte slab dezvoltată, deși în subsol se găsesc importante zăcămintele de aur, cositor, petrol, uraniu, titan, wolfram, mangan, molibden, bauxită etc. Este adevărat, în ultimul timp s-au făcut eforturi pentru dezvoltarea economiei, au fost naționalizate anumite întreprinderi, a luat ființă o universitate care pregătește cadre naționale. Dar băncile și

monopolurile străine își mai păstrează încă pozițiile și e nevoie de o muncă titanică și îndelungată pentru ca greaua moștenire lăsată de trecut să fie înlăturată.

Bazar african

Între Douala și Yaoundé, unde există un aeroport internațional, circulă avioanele companiei „Air-Afrique”. Capitala Camerunului, Yaoundé, se dezvăluie brusc privirii. După ce a plonjat sub un nor negru amenințător aparatul nostru bimotor, purtînd toate semnele unui îndelungat stagiou aviativ — pătrunde printr-un îngust coridor aerian într-un fel de sac de piatră: Yaoundé este plasat între șapte culmi. Planul orașului urmează o linie obositoare, care ba se cațără pe înălțimi, ba coboară vertiginos pe pante. De-a lungul străzilor se înșiră birouri, magazine, prăvăliilele micilor negustori. Dar cea mai izbitoare și caleidoscopică impresie o produce piața africană.

Lipită de o colină și dispusă pe două etaje, piața își expune spre apreciere publică comorile-i cu nemaipomenite culori și arome — rodul pămîntului și al muncii camerunezilor. Gospodinele pot cumpăra aici rădăcinile-fructe de iams, subțiri și lunguiețe ca niște bețe, care seamănă la gust cu cartoful, își pot umple coșnița cu arahide și kunjut. Oricît ai fi de sobru, nu poți trece fără să-ți lase gura apă pe lîngă munții de portocale aurii, de uriașe banane „regale” cu gingașă coajă galbuie, pe lîngă ananasul cafeniu cu codița verde.

De pe teighele te privesc expresive figuri de animale meșterite cu neîntrecută măiestrie din fildeș sau măști de tot felul, confecționate din piele de antilopă avînd ochi de sticlă și de metal și împodobite cu tatuajul specific al diferitelor triburi. Alături, grămezi de căni de lut, cu ornamente colorate, de oale, pipe, scrumiere. Adierea slabă de vînt agită ușor bucăți de pînză colorată, fețe de masă și prosoape brodate cu o artă unică, transmisă din generație în generație.

Într-un cuvînt, piața africană este un original muzeu al creației populare, al artei meseriașilor și meșteșugarilor, un muzeu care se deosebește de cele adevărate doar prin aceea că exponatele lui pot fi cumpărate și duse ca amintire pe drumurile Europei și ale Americii, pe drumurile tuturor continentelor. Și cînd le privești acasă, în patria ta, îți răsare în minte nu o imagine seacă, alcătuită din cîteva date oficiale — Republica Federativă Camerun, suprafața: 475,4 mii km², populația: 3 250 000 de locuitori — ci imaginea vie și caldă a unui popor talentat, harnic, prietenos și foarte primitiv.

A. Nikanorov

BIRMANIA

Ruinele de pe Irrawaddy

Localitatea Pagan este așezată pe malul lui Irrawaddy, cel mai mare fluviu al Birmaniei. Și, deoarece ghidul — ce-i drept cam vechi — îl desemnează drept „vestiț în lumea întreagă” și „cea mai mare atracție turistică din țară”, vizitarea lui este o intenție laudabilă. Venind de la Rangoon, după un zbor de aproximativ 450 de kilometri, avionul aterizează pe un mic aeroport improvizat, lîngă Nyaung-U. De aci jeep-urile transportă vizitatorii la țintă. Peisajul, presărat cu vegetație săracă este cu adevărat secetos. Pentru locuitorii numeroaselor sătulețe apa a devenit un lucru prețios. Aceasta este zona uscată din Birmania Centrală — regiune asupra căreia apasă o căldură înăbușitoare și unde, chiar și în anotimpul ploios, apa atât de dorită nu cade decît cu economie din cer.

Un cîmp de ruine unic și fascinant se oferă privirii. Pagodele se înălțuiesc, însă cele mai multe sînt mîncate de vreme, ruinate, acoperite de plante. Printre ele se înalță clădiri strălucitoare de albe. Acest teritoriu de pe malul răsăritean al fluviului cuprinde aproape 41 de kilometri pătrați și pare un oraș al morților. Pagodele au fost clădite în secolele XI, XII și XIII și se spune că ar fi fost în total vreo patru milioane. Astăzi numărul lor este, firește, mult mai mic. Totuși mai dănuie încă în jurul a cîinci mii, din care o sută s-au păstrat mai mult sau mai puțin bine. Cele mai înalte ating 60 de metri, cele mai mici numai 6.

Pe vremea cînd s-au ridicat printr-o muncă anevoioasă aceste construcții, Paganul dobindise o mare importanță națională și istorică. În mijlocul secolului XI, o dată cu urcarea pe tron a regelui Anawrahan, Pagan a devenit centrul culturii birmane. După o puternică expediție de cucerire întreprinsă de rege, mulți călugări budiști, artiști și meșteșugari au sosit din sud în noua reședință, transformînd-o într-un fo-

car renumit al învățaturii budiste. Călugării le-au dăruit birmanilor alfabetul, artiștii și meșteșugarii au creat bogăția arhitectonică. Birmania era pe atunci cel mai important stat din sud-estul Asiei și și-a păstrat faima timp de două secole și jumătate.

La sfîrșitul secolului XIII, această putere a fost doborîită brusc. Cu ocazia cuceririi țării au fost distruse nenumărate pagode. Multe altele — așa se spune — au fost dărmate chiar mai înainte de regele din Pagan, ca să obțină materiale pentru construirea forturilor. Strălucirea Paganului s-a stins. Nu au mai rămas decît un cîmp de ruine și renumele istoric al acestei foste reședințe regale.

Plimbîndu-te, e greu să te hotărâști care din clădirile păstrate sau ruinate merită să fie studiată mai în amănunt. Pentru a vedea totul, ar fi nevoie de cel puțin o zi întregă — o îndrăzneală lipsită de orice perspectivă pe o astfel de arșiță.

Descoperi, însă, repede că pagodele sînt „tipizate”. Unele sînt construite din blocuri

Pe terasa unei pagode

solide de piatră, cu mai multe terase și o cupolă în formă de clopot. Înăuntrul lor, în încăperi închise, se pare că se păstrează relieve ale lui Buda și ale sfinților budiști din epoca aceea. Urcușul pînă la diversele terase, pe scările înguste, este dificil și te costă multă transpirație, dar privești care îți se deschide de sus, peste cîmpul de ruine, cu riul Irrawaddy ca fundal, merită osteneala. Celălalt tip este reprezentat de temple pătrate, cu acoperișul în trepte. În interiorul lor se așezau stătuiri uriașe ale lui Buda. Aceste lăcașuri erau folosite pentru reculegere și ofrande și în parte mai servesc și astăzi.

Cel mai frumos și cel mai slăvit de credincioși este templul Ananda, construit în 1091. Interiorul lui este împodobit cu patru Buda uriași și poleiți — corespunzînd celor patru puncte cardinale — reprezentați în stare de fericire eternă (nirvana). În apropierea acestui templu s-a înființat un mic muzeu, ale cărui exponate ilustrează artel plastice, arhitectura și istoria religioasă a Paganului. Aci au fost adunate din împrejurimi multe pietre cu inscripții în limbile birmană, mon, pyu, tamil, siameză și chineză.

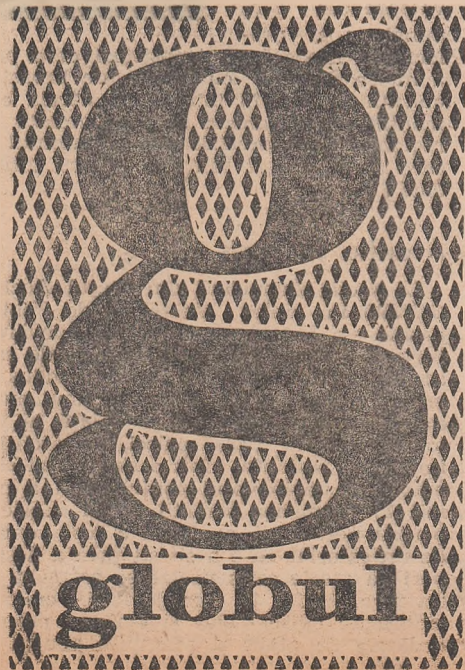
Cunoscut este și templul Thatbyinnyu, clădit în 1144, deoarece are lîngă el un satelit în miniatură. La înălțarea acestui templu mareț, fiecare a mia piatră a fost folosită pentru construirea unui frate mai mic conform cu cel mare. Motivul: privind copia fiecare își putea da seama în ce stadiu se află lucrării originalului.

Multe din vechile clădiri au o valoare deosebită și prin faptul că în interiorul lor pot fi admirate fresce executate artistic.

Din Pagan nu au mai rămas decît pagode. Doar poarta principală — foarte ruinată — din zidul răsăritean al orașului mai dă o indicație asupra limitelor localității.

Ca în toată Birmania trecutul și viitorul se întîlnesc și în zona secetoasă. Trecutul: rămășițele reședinței cîndva strălucitoare a regelului, ale sediului învățaturii budiste și progresului cultural. Prezentul: exploatarea petroliferă de la Chauk, leagănul mișcării muncitorești birmane și centrul celei mai importante industrie a țării; apoi eforturile guvernului de a fertiliza acest ținut secetos și de a eradică trahomul, mult temuta boală de ochi, care bîntuie acolo.

I. G. Mahalov

SECRETE PROFESIONALE

Ce poate spune
o pălărie

Un anunț inserat într-un ziar londonez adună în clădirea magazinului de confecții bărbătești din Bond Street cum-părători și curioși laolaltă. Căci anunțul face cunoscut publicului că la raionul de pălării al magazinului lucrează mister George Webb, pălărier vestit, „un al doilea profesor Higgins“.

Cum se asociază aceste două noțiuni? Nimic mai simplu: așa cum profesorul Higgins al lui Bernard Shaw știa să determine proveniența unui om după acen-tul lui, mister Webb reușește să ajungă la aceleași concluzii studiind pălăriile clienților săi.

În cei șazeci de ani de viață, din care patruzeci și cinci de ani în meserie, George Webb a acumulat destulă experiență pentru a-i uimi pe cumpărători prin constatări care rareori dau greș. Iar spiritul lui de observație l-a ajutat să remarce în timpul cită a măsurat sute de mii de capete, ceea ce colegii lui de breaslă n-au văzut. Așa și-a elaborat mister Webb anumite reguli care, adăugate la indicațiile primite de la față, bunice și străbunice, — și ei pălărieri, — îi permit să-și dea seama, dacă are de-a face cu un scoțian, un irlandez sau un englez.

Mister Webb își demonstrează talentul cu multă plăcere. Iată-l așezînd pe capul unui client o calotă de carton. Cîteva măsurători, cîteva tăieturi în calotă și pălărierul se așază în studiul conturului obținut.

— Sînteți scoțian, declară el în fața formei alungite a conturului. Dar curba asta largită arată că aveți și strămoși originari din Wales.

Cumpărătorul nu se sfiște să se arate și mirat și mărturisește că una din buniciile lui a fost din Wales. Iar mister Webb, ori de cîte ori e bine dispus de pe urma succesului, împărtășește celor de față și alte „taine“ ale meseriei lui. Aflăm, astfel, că studiile frenologice nu sînt singura lui pasiune.

— Pălăriile destăinuie atîtea amănunte despre cei ce le cumpără încît, fără să vrei, devii, cu anii, un bun psiholog, spune mister Webb. Vine, de exemplu, un client în vîrstă, absolut chel. Îi ofer o scufie pentru noapte. Dacă o refuză îngrozit, diagnosticul e clar: are o soție tînără pe care spectacolul unui soț în scufie n-ar încînta-o.

Ce alte secrete i-au mai destăinuit pălăriile lui mister Webb? Că în ultimele decenii, de exemplu, capetele oamenilor au crescut. Față de acum patruzeci de ani circumferința pălăriilor cerute de majoritatea clienților s-a mărit cu o optime. În ceea ce privește alte „secrete“, vestitul pălărier de pe Bond Street știe să păstreze tăcerea. Printre clienții lui se află un mare număr de persoane suspuse din diferite țări și continente care-și comandă pălăriile, chipiele și alte acoperăminte pentru cap la maestrul pălărier de pe Bond Street.

(Din „Nedelea“)

GIGANȚI
ȘI PITICIPeripețiile
unor manuscrise

Matenadaranul este cu adevărat unic în felul său: arhivă, muzeu și lăcaș de cercetare științifică, el adăpostește cea mai vastă colecție de manuscrise și cărți vechi din literatura armeană și universală. Cine se duce la Erevan trebuie neapărat să viziteze și clădirea maiestruoasă, imbinată din blocuri de tuf, care domină orașul de pe dealul învecinat.

Una din vitrinele muzeului alături de-o raritate: o carte pitică și una uriașă. Prima este un calendar de la începutul Evului Mediu, care cîntărește doar 12 grame. Foile ei, cu înălțimea de 2,5 cm, sînt din pergament de miel. Cea de a doua, înaltă de peste un metru și cîntărind 75 de kilograme, este o culegere de

cuvîntări, eseuri, povești, predici și sfaturi pentru viață, scrise de diferiți autori.

De la prima vedere se observă că volumul poartă amprenta timpului. Unele pagini sînt pirlite, altele au fost probabil rupte, căci apar reconstituite de mîna restauratorului. Povestea lui e un adevărat roman de aventuri.

Cînd s-a născut, nu s-a putut afla. Prima informație demnă de încredere relatează cum, în 1204, cotropind țara selencizii au omorît pe posesorul cărții jefuindu-i apoi toată gospodăria. Atunci bărbății și femeile unui sătuc din apusul Armeniei au pus mîna de la mîna și, stringînd peste 4.000 drahme de argint și-au răsumpărat cartea. Șapte secole au păstrat-o urmașii lor ea ochii din cap în biserica satului, căci le era izvor de învîțătură. În 1915, cînd s-a pornit neîndurata prigoană turcească împotriva minorității armenice, un torent de fugari s-a răspîndit atunci peste granițe, către toate colțurile lumii. În sătucul nostru două țărânci bătrîne și-au abandonat o parte din bunuri pentru a putea salva prețioasa carte. Cînd povara le-a devenit prea grea, au rupt-o în două. Una din jumătăți a ajuns cu bine în Armenia Sovietică. Cealaltă a rămas la o margine de drum, atunci cînd femeia, despărțită de tovarăsa ei, a murit de foame și oboseală. În 1921 s-au găsit 607 pagini într-un cimitir. Altele au fost descoperite cu mult mai tîrziu tocmai în Italia. Pînă la urmă, pe cîi întorcheate, toate foile au fost adunate în Matenadaran și reconstituite în toată minunătia lor inițială.

Este oare aceasta soarta unei singure cărți? Nu. Majoritatea celor din Matenadaran au o biografie asemănătoare. De-a lungul secolelor manuscrisele au trecut prin pogromuri, incendii și jafuri, au fost ascunse, îngropate, scoase iar la iveală, ascunse din nou. Chiar în stilul său lapidar, catalogul sugerează adesea tragedii: „Exemplarul cu numărul 1881 a fost dăruit la începutul secolului XVI de posesorul său pentru a-și răsumpăra din sclavie fratele, sora și logodnica...“

În arhivă se odihnesc peste 100.000 de documente din cele mai variate epoci: scrieri ale filozofilor greci (Aristotel, Zenon etc.), ale căror originale au dispărut de mult și care nu s-au mai păstrat decît în traducerea armeană; evanghelii și vieți ale sfinților alături de primele opere științifice — o algebră a lui Anania Șiracazi, tratate medicale din Evul Mediu, hărți astronomice întocmite acum o mie de ani cu instrumente primitive, manuscrise simple de tot.

MICA ENCICLOPEDI

Oameni care
au devenit lucruri

BAEDEKER. Karl, fiul tipografului Baedeker din Essen, avea douăzeci de ani cînd, în 1827, a deschis la Koblenz o casă de editură. În anul următor a și tipărit un ghid al ținutului Rinului. Volumul a avut un succes atît de răsunător încît tînărul Baedeker a înțeles că editarea îndreptărelor turistice nu era o afacere proastă. Așa se face că în anii următori ghidurile au început să apară în serie, iar numele editorului, Baedeker, a devenit sinonimul lor.

Ghidurile lui Baedeker cuprindeau descrieri celor mai interesante orașe și țări (printre care și Rusia) însoțite de foto-

grafii și hărți. Pentru a evita orice inexactitate, editorul obișnuia să viziteze el însuși locurile descrise.

DOLOMIT. Pentru a-și aduna prețioasa colecție de minerale, geologul francez D. Dolomieu a bătut drumurile multor țări. Timp de patruzeci de ani el a cutreierat pe jos lumea, iar rezultatul trudei lui s-a concretizat în cîteva lucrări despre originea bazalturilor și a unui mineral, necunoscut pînă atunci, botezat ulterior dolomit, în cinstea descoperitorului său. Dolomitul e un mineral cu largi aplicații practice

FESTIN Ț LA LUCULLUS. Generalul roman Lucius Licinius Lucullus (sec. I î.e.n.), renumit pentru fabuloasa sa bogăție — acumulată în urma numeroaselor campanii împotriva „barbarilor“ — a fost nu mai puțin renumit și pentru ospetele îmbelșugate pe care le dădea zilnic. Jilțurile îmbrăcate în țesături scumpe, cupele încrustate cu pietre prețioase, mîncărurile alese stîrneau admirație și invidie.

Se spune că într-o zi, cînd Lucullus n-a avut invitați la masă, bucătarul a pregătit un dejun mai modest. Lucullus s-a infuriat. „Nu m-am gîndit, stăpîne, că trebuie să vă pregătesc o masă scumpă“. — a încercat să se justifice sclavul. La care Lucullus i-a răspuns: „Oare n-ai știut că Lucullus l-a invitat azi pe Lucullus?“

MINUNILE LUMII

Disprețuirea oracolului

Doisprezece ani a lucrat sculptorul Chares din Lindos la una din cele șapte minuni ale anticității — Colosul din Rodos. Această uriașă statuie (32 de metri) a lui Helios, zeul soarelui, se înălța la intrarea în port, mărturisind despre victoria rodienilor asupra lui Demeter Poliorketes.

După atîta muncă și cheltuială, prea puțin au apucat locuitorii să se mîndrească și călătorii să-și desfele privirile cu această operă de artă, căci la abia o jumătate de secol, prin 224 î.e.n. statuia s-a prăbușit la un cutremur și din ea nu a mai rămas nimic. Nimeni nu a culezat s-o mai refacă, poate și pentru că oracolul din Delfi prezisese cîndva că asta ar avea drept urmare o catastrofă pentru întreaga Grecie.

Astăzi însă oracolele sînt perimate și proiectele oamenilor devin din ce în ce mai îndrăznețe. Destul de curînd, adică în 1968, Helios va străluci din nou intrarea în Golful Rodos. Dar va fi un Helios de origine belgiană, datorit inginerului A. Waterkeyn, cel care a creat Atomium-ul, emblema expoziției internaționale de la Bruxelles din 1958. Noua statuie va costa 100 milioane de drahme și — încă o pecete a secolului — va fi de aluminiu.

FOTOGHICITOARE

Răspuns: Imaginea parțială a unui radio-telescop

DE PRETUTINDENI

Vameșii cu ghinion

La sosirea pe aeroportul din Mexico-City, cetățeanul american Shet Dush li s-a părut suspect vameșilor. În consecință, s-au grăbit să-i facă și o percheziție corporală. De la prima atingere, Shet a început să ridă, ceea ce a întărit suspiciunile mexicanilor. Chiar după ce, printre hohote de ris, impincinatul a reușit să explice că se gidilă extrem de ușor, intranșigenții vameși nu l-au crezut și și-au continuat imperturbabili operația. Pe de o parte rezultatul acestei acțiuni întempestive a fost nul — nici o marfă de contrabandă, iar pe de alta dezastruos: de atîta ris, Dush și-a luxat un maxilar și acum pretinde despăgubiri de la organele vamale.

Statuia grăitoare

Pentru a onora memoria fostului președinte Abraham Lincoln, de la a cărui asasinare s-a împlinit anul acesta un secol, orașul Hollywood i-a înălțat o statuie în cunoscutul parc de odihnă și cultură Disneyland. La Hollywood nu se poate ridică însă o statuie obișnuită, de bronz sau de marmură, mută și rigidă pe soclul ei. De aceea, în interiorul capului ei este montat un pick-up și un megafon care transmit cele mai importante cuvîntări ale președintelui. Și, pentru ca impresia produsă asupra spectatorilor să fie și mai puternică, statuia își mișcă chiar și buzele.

Care pe care

O firmă comercială engleză a lansat pe piață o cheie specială din material plastic, destinată bărbăților care se întorc noaptea tîrziu acasă. Această cheie nu scoate nici cel mai mic zgomot atunci cînd este introdusă și răsucită în broască. Contraatacul sexului frumos nu a întîrziat însă prea mult. O inovatoare din Birmingham a proiectat o broască cu transistori care pare a nu se deosebi cu nimic de broăștele obișnuite, dar în interiorul căreia este montat un mecanism de ceas. Acesta înregistrează cu precizie ora și minutul în care cheia a fost întoarsă pentru ultima dată!

Atenție la scris

La secția financiară din orașul Aachen (R.F.G.) un creier electronic de obicei pașnic s-a transformat într-o adevărată furie din cauza unui nenorocit de șase scris neclar. Fără milă, robotul indus în eroare a copleșit pe posesorul unui automobil cu 35 de somații de plată în valoare totală de 10.056 mărci, reprezentînd impozite restante. Într-o singură zi sărmanul și nevinovatul contribuabil a primit 17 asemenea somații. Din fericire pentru nervii lui, avalanșa a fost oprită de un salariat care a sfîrșit prin a descoperi că șasele scris neclar se asemăna cu un zero. Astfel, în loc de 1965, creierul electronic citise 1905 și emisese prompt ordinea de plată și somațiile pentru 60 de ani.

De ce să te plimbi pe o banală alee dintr-un parc cînd ghețarii îți oferă atîtea surprize... plăcute?

LUNA CADOURILOR

1-31
decembrie
1965

Un cadou frumos este simbolul atenției dv. pentru cei dragi. Oferiți fulare, cravate, cordoane, batiste, baticuri, șosete supraelastice, ciorapi din fire sintetice, căciulițe, mănuși, tricotațe din p. n. a., garnituri pentru noi născuți, căciulițe, fulare din blană artificială și alte produse din sectorul textile, încălțăminte

in

LUNA CADOURILOR

1-31 decembrie 1965

Stofe de
calitate
LIBERTATEA
I. I. S. - SIBIU

Bogat și variat sortiment de desene și culori

GOSPODINE, folosiți!

- Oala pentru fierț lapte
 - Oala pentru fierț cartofi
- produse de:

EMAILUL ROSU

MEDIAȘ

AVANTAJE: laptele nu dă în foc, cartofii fierb în aburi repede și nu se sfărâmă.

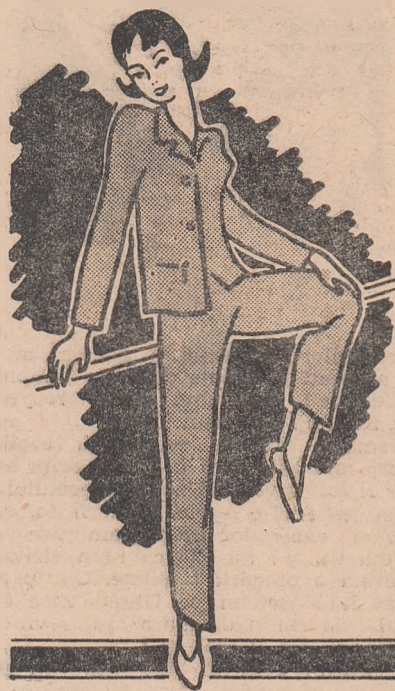
CADOURI

PLĂCUTE
UTILE
IEFTINE

SERVICII DE MASĂ,
LICHIDR, CAFER ETC.
VASE DE FLORI ȘI
BIBELOURI

PRODUSE DE
COMPLEXUL INDUSTRIAL DE
STICLĂ ȘI FAIANȚĂ
SIGHIȘOARA

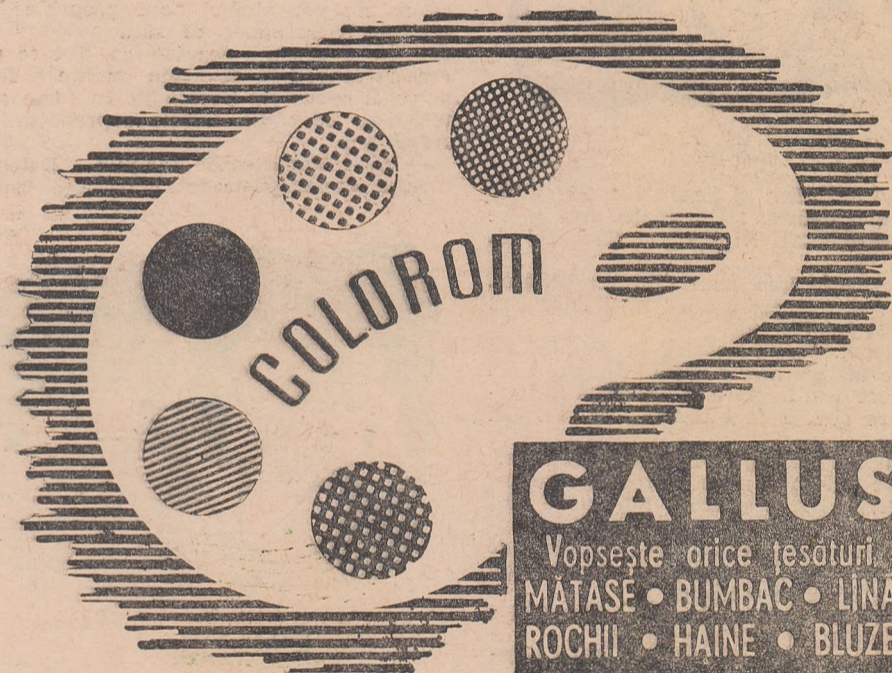

ȚESĂTURI IMPRIMATE

- DIFTINĂ • FINET
- BORSEC, INDIAN
- ENKA-PIJAMALE

și țesături vopsite în fir
și în bucată pentru
cămăși și costume
produse de

ÎNTRINDERILE
TEXTILE GALAȚI

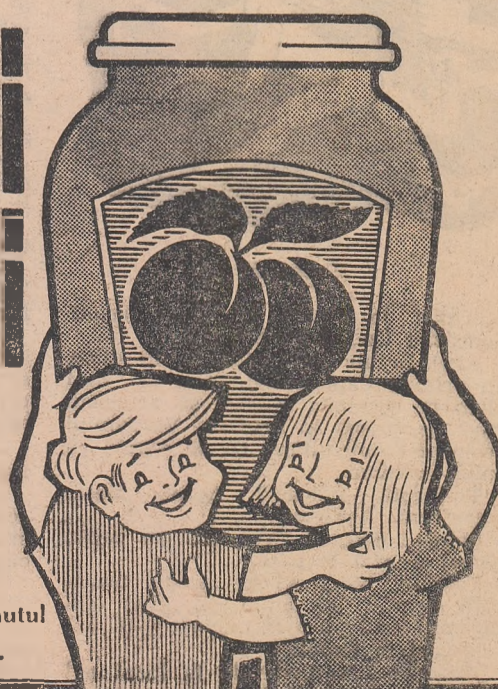

GALLUS

Vopsește orice țesături.
MĂTASE • BUMBAC • LINA
ROCHII • HAINE • BLUZE

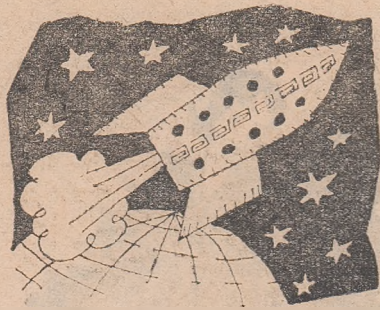
CONSUMAȚI dulcețuri și gemuri

Dulcețurile și gemurile se prepară numai din fructe proaspete și conțin în întregime calitățile acestora. Prin zahărul adăugat au o însemnată valoare nutritivă la care se adaugă conținutul în vitamine și substanțe minerale.

Alo! Parnas!

Presupunind — așa cum au făcut unii — că Pământul a azut, în urmă cu mii de ani, oaspeți din Cosmos, iată ce bănuiește umoristul V. Berestov că s-ar fi întâmplat în cele câteva ore care au precedat plecarea lor în călătoria de întoarcere spre planeta de origine.

— Alo, Parnas! Parnas! Mă auzi? Trec pe recepție.
— Te aud. Care sînt dispozițiile în legătură cu evacuarea? Trec pe recepție.
— Nimic nou. Peste trei ore nimeni să nu lipsească de pe cosmodrom.
— Am înțeles. Raportează că nu încap colecțiile! Douăsprezece compartimente sînt arhipline. Prometeu propune să dăm ahenilor o parte din utilaj și să nu renunțăm la colecții cu nici un chip.
— Parnas! Permite transportarea colecțiilor în compartimentul al treisprezecelea.

Șeful

Utilajul de prisos să fie distrus. Să nu rămână nici o urmă! De treaba asta să se ocupe Prometeu. Ai înțeles? Trec pe recepție.

— Perfect. Vom arunca în aer utilajul. Mercur cere permisiunea să-și dăruiască bicicleta lui Hercule.

— Repet. Vizita noastră pe Pământ nu trebuie să lase nici o urmă! Mercur e un idiot care nu-i în stare să înțeleagă că Hercule are nevoie de bicicletă în scopuri politice.

— Jupiter, te superi, deci n-ai dreptate.

— Ce-s glumele astea? Trec pe recepție.

— Șefule! Alo, șefule! Mă auzi? Sînt Melpomene. Lasă-l pe Apollo să-mi împrumute elicopterul pentru vreo jumătate de oră. Am uitat să fotografiez teatrul din Epidaur. Trec pe recepție!

— Șefule! Șefule! Alarmă! Himeneu a fost răpit. L-au luat la o nuntă.

— Ce tot îndrugi? Marte! Pune mina pe pistolul de rachete! Goniți-i!

— Șefule! Eu sînt, Marte! Am numai rachete roșii. Să nu creadă că e semnal de război.

— Ce fel de Marte ești tu? Ar fi cazul să știi că războaiele sînt declanșate de cauze sociale. Culoarea rachetei n-are nici

Himeneu

în clin nici în minecă cu toate astea. Acționează! Unde-i Prometeu?

— Alo! Șefule! Prometeu e la mine. Ia în primire explozibilul. Ca să nu-i speriem pe localnici propun să aruncăm utilajul de prisos în craterul Vezuviului și acolo să-l dinamităm. Or să creadă că a erupt vulcanul.

— Tu ești, Vulcan? Aprob ideea. E ingenioasă. Acționează.

— Șefule! Șefule! I-am pus pe fugă! Himeneu se află la bază.

— Tăticule, de-ai ști ce statuie transportăm acum! Îți amintești cînd am pozat unui sculptor? Și inchipuie-ți, am fost singuri în templu!

— Venera? Lăsați statuia la locul ei! E o capodoperă făurită de oameni și apar-

ține oamenilor! De altfel, în general, nu-i moral să scoți o statuie dintr-un templu.

— Tăticule! De cînd atîta respect pentru temple? Te știam ateu!

— Oamenii trebuie respectați, copila mea. Era mai bine dacă în loc de zeița iubirii ar fi fost inventată zeița respectului...

— Șefule! Aici e Apollo. Ce-ar fi, totuși, să lăsăm oamenilor drept amintire o parte din utilaj? Să știe că i-am vizitat. Mnemosina a pregătit tăblițele. Clio propune să le îngropăm pe Olimp. Zice că în felul ăsta am fi de mare ajutor viitorilor istorici. Ce părere ai?

— Fleacuri! Oamenii sînt încă într-un stadiu prea înapoiat. Or să transforme aparatele voastre în idoli, or să minjească elicopterele și televizoarele cu sînge de bou și or să se închine la ele. Totul să fie aruncat în aer!

— Șefule, dar tăblițele? Gîndește-te că le vor găsi cînd se vor ocupa de arheologie și le vor citi cînd vor descoperi cibernetica, cînd vor fi ca noi!

— Insist asupra dispozițiilor anterioare. Oamenii au ciudatul obicei de a-l explica pe x prin y. Ce garanții putem avea că nu ne vor atribui nouă propriile lor realizări? Știi doar că fără autodezvoltare nu e posibilă dezvoltarea. Tot ce au creat și vor crea de acum înainte a fost și va fi opera lor personală. În toate astea n-au ce căuta forțele supranaturale. Adică noi.

— Alo! Raportează Neptun. Detașamentul oceanografic se îndreaptă spre

Neptun

cosmodrom. Echipamentul a fost distrus. Batiscaful a fost scufundat.

— Raportează Pluton. Geologii și-au terminat lucrările. Instalațiile de foraj au fost distruse. Peste vreo 15—20 de minute plecăm spre cosmodrom.

— De ce zăboviți?

— Cerber latră ca un disperat și fugărește o potirniche, potaia naibii!

— Băieți, stați așa! Șefule, sînt eu, Apollo. Spune-le băieților ceva frumos.

— Ce să le spun? A—ă—ă... Bine, fie. Să audă toți. Ați lucrat bine. N-ați lucrat, carevasăzică, rău... Permiteți-mi ca în numele conducerii expediției să mulțumesc întregului colectiv și să-l felicit...

— Atențiune! Comunicat extraordinar! Pe cosmodrom a fost arestat Prometeu! A încercat să arunce în aer racheta!

— Ce face—e—e?! Esculap, examinează-l urgent pe nebulul ăsta!

— Aici Esculap. Encefalograma e bună. Abaterile de la normal sînt neînsemnate. E sănătos tun.

— Să stea de vorbă cu mine! Prometeu, te ascult!

— Șefule! Am vrut să rămînem pe Pământ. Să-i ajutăm pe oameni! Să-i facem fericiți!

— Ești un aventurier! Oamenii nu sînt încă destul de copți pentru asta. Or să ajungă și singuri la fericire. Am încredere în ei. După cîte văd, însă, tu nu le arăți încrederea cuvenită.

— I-am îndrăgît. Vreau să le dăruiesc focul meu.

— N-ai pic de experiență! Ei nu ți-au cerut un dar ca ăsta... Și, dacă vrei să știi, ne-au cerut tot ce vrei, în afară de cunoștințe.

— Dar tu, le-ai oferit oare cunoștințe?

— Am venit pe Pământ să facem cercetări, nu să distribuim cunoștințe. Sîntem aici în calitate de oaspeți. Deci ne-am înțeles. Marș în rachetă! Ești scos din muncă. Mai stăm noi de vorbă pe drum.

— Șefule, eu rămîn pe Pământ.

— Nu te mai recunosc, băiatule! Ți-ai uitat patria? Ba chiar ai încercat să ne lipsești pe noi de posibilitatea de a ne întoarce acasă. Cu ce te-au ademenit oamenii ăștia? Ce ți-au făcut?

— Dar ție ce ți-au făcut? De ce i-ai lăsat să creadă că sîntem nemuritori? De ce ai admis să fim divinizați?

— Cum de n-ai înțeles că am recurs la toate astea numai și numai pentru a asigura securitatea membrilor expediției? În etapa actuală de dezvoltare oamenii nu pot să ne înțeleagă. Ei înșiși ne-au transformat în zei!

— Pe dumneavoastră nu v-au înțeles și v-au făcut zeu. Eu, însă, i-am înțeles și am devenit om.

— Ce-ai spus? „Dumneavoastră”?... Om?... Hei, să vină cineva! Legați-l fețele și aruncați-l în rachetă! Trădătorule! Te vom judeca!

— Aici Themis. Dau citire paragrafului 17: dacă se consideră om, puterea legilor noastre nu se mai extinde asupra lui. De asemenea, potrivit codicelui interplanetar nu avem dreptul să-l luăm cu noi.

— Dar o facem pentru a-l salva! Oamenii or să-l nenorocească și or să arunce toată vina asupra noastră.

— Aici Themis. Prometeu va rămîne pe Pământ. Așa cere legea.

— Mda... Înțeleg. N-are decît să rămînă. Cel puțin va fi cineva care să ne însoțească pe cosmodrom.

— Aici Themis. Dau citire textului de lege: codicele interplanetar prevede că lansarea unei nave cosmice de pe o pla-

Cerber

netă cu civilizația în fașă să se efectueze în lipsa localnicilor, intrucît nu se știe cum vor interpreta și înțelege ei fenomenul.

— Te-am înțeles, Themis. N-am ce-ți face, Prometeu! Trebuie să te îndepărtezi de cosmodrom. Pleacă în Caucaz.

— Șefule, vorbește Marte. Pot să-i las un revolver?

— Aici Themis. Dau citire textului de lege: nu avem voie să încredințăm mijloacele tehnice, în speță armament, ființelor aparținînd civilizațiilor în fașă, intrucît nu se știe în ce mîini vor nimeri și în ce scopuri vor fi folosite.

— Alo, șefule! Dar Prometeu e de-al nostru!

— Vai, nu, acum e de-al lor! Ai auzit ce-a spus, Themis? Rămii cu bine, Prometeu! Nădăjduiesc că...

— Atențiune! Vorbește Mercur. Conform dispozițiilor purced la lichidarea mijloacelor de comunicație. Toate stațiile de radio de pe Pământ își încetează activitatea.

— Aici șeful. Rectific: își încetează activitatea provizoriu. Tunele și fulgere! Aștia l-au și plăsmuit pe Prometeu!

V. Berestov

Jurnal ținut de F. Kamov și E. Uspenski

Jurnalul unui ghinionist

5 mai. Se împlinesc șase luni de cînd călătoresc cu propriul meu mijloc de transport auto. Deocamdată nici o reparație. Azi expiră termenul de garanție.

6 mai. Au plesnit două cauciucuri. Simultan.

10 mai. Am dat trei bujii, două chei pentru piulițe și un cric în schimbul unei roți de „Studebaker”. Mașina trage spre dreapta.

15 mai. Mă roteșc în cerc.

17 mai. Caut urgent inele de garnitură. Se găsesc numai inele de logodnă. Am cumpărat o pereche, pentru orice eventualitate.

20 mai. Am propus unei proaspete posesoare de autoturism să-i dau inelele de logodnă în schimbul unor inele de garnitură. M-a reuzat.

1 iunie. Do mine intru în concediu. Plec cu mașina în sud.

1 iulie. Concediul mi l-am petrecut sub mașină. Mi s-au bronzat numai picioarele.

5 iulie. Mașina e inundată în ulei. Cutia de viteze s-a defectat.

7 iulie. Am ctreierat toate magazinele. Nu există cutii de viteze, există doar cutii de conserve. Nu consum conserve. Mi-am cumpărat macaroane.

1 august. S-a rupt puntea din față. Circul numai în marș arier.

5 august. Dinții roților dințate ale diferențialului se clatină. Nu cred că dentistul poate să-mi fie de folos. Să încerc, totuși.

6 august. Dentistul m-a dat afară. M-a trimis la psihiatru.

7 august. Am fost la psihiatru. M-a sfătuit să schimb mediul.

8 august. Am schimbat mediul: am vîndut dulapul, divanul și masa și mi-am cumpărat piese de schimb. Am rămas numai cu pisica.

10 august. Am vrut să dau pisica pe o pedaliă. Nu mi-a mers.

1 septembrie. Locuiesc într-o casă mare și frumoasă. Sînt înconjurat de oameni simpatici, îmbrăcați în pijamale. Toată ziulica ne jucăm de-a piesele de schimb. Ieri am învățat un cîntec nou: „Ia te uită ce de piese / și ce far strălucitor”...

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

— Nu fugi cînd traversezi strada!